

DEBRECENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: Félévre 6 K., negyedévre 3 K. — c.
Videken: " 9 K. " 4 K. 50 c.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Fő tér, Lamprocht-palota, földszint,
az udvarban hátul.

A kormány vád alá helyezése.

Harc az ellenállás ellen.

Általános titkos választójog.

A kirendeltség főnöke, Fejérváry Géza báró kijelentette, hogy *eszeágában sincs visszavonulni*, ellenkezőleg „misszióját” be akarja tölteni s bármi áron ugyan, de rendet teremt az országban. Azt hiszi, hogy a nemzet gulába rakja fegyvereit s megadja magát a kormánynak.

Most már kétségtelen, hogy mi a célja a kamarillának. Egy kabinet, melynek nincs talaja a parlamentben, nincs többsége, de még kisebbsége sem, dölyfösen farkasszemmel néz a nemzettel. Ez az állapot kezd türethetlenné válni. A passzív rezisztencia fegyvereit el akarják ragadni a törvényhatóságoktól. Ez ellen tenni, hangos szóval tiltakozni kell, ha ez nem elegendő, a parlamenti többség ereje semmisítse meg a kormány tényeit és tegye lehetlenné működését.

Nagy és éles harcok küszöbén állunk. Szeptember 15-én összeül a képviselőház. A parlamentnek legelső dolga az lesz, hogy *megteszi a lépéseket a kormány vád alá helye-*

zése ügyében. Ez már elhatározott dolog, de azért tárgyalni fogja még a vezérőlbizottság. Valószínű, hogy a szövetkezett pártok nevében *Kossuth Ferenc fogja megtenni a vád alá helyezési indítványt.* Biztos remény van arra, hogy a főrendek a képviselőház határozatával egyező szellemben fognak eljárni a törvénytelen kabinet ellen. Egy, a nemzet által vád alá helyezett kormánynak aztán igazán nincs helye többé a hatalom élén. Elűzi majd a nemzeti fölháborodás vihara. És Bécs erőszakra hajló politikájának különb választ igazán nem adhat Magyarország.

Lukács László szerepe.

Meghallgatták a közös minisztertanácsban Fejérváry Géza előterjesztéseit, melyek a nemzeti ellenállás megtörésére vonatkoztak. Bár a magyar kormányelnök szerette volna, ha a döntés azok fölött azonnal megtörténik, az uralkodó erre nem volt hajlandó. Tanulmányozni fogom a kérdést — mondta — Fejérváry erre felkereste az Ischl közelében nyaraló Lukács Lászlót s rávette, hogy nyilatkozzék az ő előterjesztéseinek üdvös volta mellett. Mi történt azon az audiencián, melyen Lukács oly feltűnően sokáig beszélt, nem tudni. Egy azonban bizonyos, — és ezt a Neue Freie Presse is erősíti — az tudniillik, hogy *Lukács nem kapott megbízást a koronától az ellenzék vezéreivel való béketanácskozásokra.* A volt pénzügyminiszter szavát meghallgatta a felség, mert tudja, hogy Lukács hü embere, szabadalvópárti, tehát szívvvel-lélekkel az udvarhoz vonzódik. Az is kétségtelen, hogy Fejérváry

Géza bárónak volt szüksége erre az audienciára, nem az uralkodónak.

A parlament és a szociálisták.

A szociáldemokraták komolyan készülődnek a parlament ellen való tüntetésre. Az a tervük, hogy ötven-hatvanezer munkás gyülekezik szeptember 15-én a képviselőház épülete köré s közülok küldöttség fog menni Justh Gyula elnökhöz, kérve, hogy a parlament szavazza meg az általános, titkos választói jogot. A szociáldemokratapárt vezetősége már hozzáfogott e nagyszabású tüntetés előkészítéséhez. Agitálnak a vidéken is, a fővárosban is. Ma egy, a Munkások-hoz! című nyomtatványt bocsájtottak ki s ebben felhívják a népet, hogy csatlakozzanak az öntudatos munkások szervezetéhez. A röpiratban szidják és gyalázzák a képviselőházat, mert szerintük osztályparlament és csupán a mágnások, papok, földesurak és gyárosok érdekeit védi.

Harc az ellentállás ellen.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának július 17-én tartott közgyűlésében az adók és ujoncok megtagadását kimondó határozatát a belügyminiszter ma érkeztet leírátában — mint Aranyos-Maróthról táviratozzák — megsemmisítette. A megokolás kiemeli, hogy az adók tényleges behajtásáról és az ujoncok tényleges kiállításáról nincs szó, ilyen rendeletet a kormány ki nem adott; a polgárok jogosultak az adót önként fizetni és katonának önkénti beállani és a megye határozata a polgároknak ezt a jogát sérti; a községek a törvény értel-

A debreceni csata.

Báró Máriaassy János visszaemlékezéseiből ismerteti: *Hentaller Lajos.*

A soha nem győzött, de „győzhetetlennek” hivalkodott osztrák hadseregnek egy megférhetlen természete miatt quietált főhadnagy, Görgey Artur, hirtelen és váratlanul vezérőlbizottságává lőn 1848-ban Schwechat alatt az alkotmányukért küzdő magyar seregnek. Szabadságharcunk szomorú vége szervi összefüggésben áll Görgey Artur nevével. Ez az oka, hogy 1849 óta egész „Görgey irodalom” keletkezett. Ennek egyrésze elitéli, a másik magasztalja, dicsőíti. Nem célozom saját egyéni véleményemet a közönség elé tárni. Eléggé ismer az különben is. De szükségesnek látom a nemrégiben elhunyt báró Máriaassy János altábornagynak: „Visszaemlékezések” cím alatt hátrahagyott emlékirataiból az alábbi részt közölni. Jónak vélem ezt azért, mert alig mulik el év a nélkül, hogy egyik-másik oldalról kísérlet ne történék arra nézve, hogy Görgey Arturt rokonai, jóbarátai s az a ma-

gyar nemzeti érzéséből kivetkőzött irodalmi kompánia, mely tetszeleg magának, hogy a nemzettel és a nemzeti érzelemmel szemtől-szembe helyezkedhet, ezek együtt és különkülön ne igyekeznének Görgey Arturt martírnak a nagyközönség elé állítani. Így, a többek közt az utolsó években közzétették védelmére a „Leiningen”-féle emlékiratokat, melyek legalább is „gyanusak”. Megjelent a fedett sisakba öltözött Vaquant-tól az Obere Donau Armeé, a védíratok e legtrendenciózusabbja.

Egy meghibbant agyrendszerű egyén a múlt év folyamán, „Görgey István” cím alatt magasztalja a volt diktátor érdemeit, hazafiságát, lángeszét, hősiességét és fennkölt szellemét az egekig. Kralik Lajos ur, a Görgey István írója azonban tulong-tul lő a célon, a midőn Széchenyi István, Deák Ferenc és Kossuth Lajos nagy történelmi alakjait háttérbe helyezi s kimondja, hogy Görgey Artur érdemei nagyobbak, mint ezeké együttvéve. Most nemrégiben közzétették a híres „Gazdátlan Levelek”-et második kiadásban. Valamikor, a hatvanas években nagy port vert fel. Ma nem! A

mai nemzedék már nem érti. Célja is alig volt más, minthogy Görgey Artur neve a nagyközönség között forogjon. Közvetlen pár nappal ezelőtt, a szerencsétlen augusztus 2-iki debreceni csata évfordulója alkalmából a „Görgey liga” az összes napilapokban tendenciózus leírását adta a debreceni csatának, hogy eszményéről levegye azt a terhet, miszerint Nagy Sándor József seregét készakarva hagyta veszni. Főleg ez az utóbbi, kézzelfogható körülmény indít engem arra, hogy a debreceni csata hiteles és eddig ismeretlen részleteit közlétegyem. Nagy Sándor József táborkarából ma már csak egy tiszt él: Antos József őrnagy Abonyban. Nekem sok személyes jóbarátom volt Nagy Sándor tisztjei között, nevezetesen a táborkar főnöke, Pongrácz István alezredes és Fornszeck Sándor, a császárhuszárok őrnagya s még többen. Ő tőlük sokszor hallottam részleteket s vérré vált bennem a hit, hogy a csata úgy folyt le, a részletek úgy történtek, a hogy báró Máriaassy János emlékirataiban azt leírja.

Különben is Máriaassy János leírását Antos József és Pongrácz István hiteles, pe-

Megérkeztek

óriási mennyiségű férfi női és gyermek **CZÍPŐK** a legjobb minőségben **KALAPOK** és férfi divat cikkek, amelyet tulhalmazott raktár miatt **Révész Zsigmondnál** bámulatos olcsó árban árusítok, kérem el nem mulasztani e ritka alkalmat **Főutca 27. Városi bérház.**

mében a befolyt adókat beszedés-
tani kötelesek. Az alispán a bel-
ügyminiszter leiratát külön össze-
hívandó rendkívüli közgyűlés elé
fogja terjeszteni.

Az általános titkos választójog.

Vasárnap az ország számos városában
tartottak népgyűlést a szocialisták. Az álta-
lános titkos szavazati jog érdekében agítanak
s el kell ismerni, sok helyen sikerrel. Ellen-
tétos hangok is vegyülnek ugyan a nemzet-
közies mozgalmába, a keresztény szocialis-
ták is szervezkednek, ahol talajt remélnék
s a két párt között gyakran igen szenvedé-
lyesen törnek elő az elvi különbségek.

Szatmáron, igen helyesen, kikapcsol-
ták a koalíció elleni állásfoglalást és egye-
dül az általános választói jogról beszélt a
gyűlés szónoka, Csizmadia Sándor, aki a
magyar vezényszó követelését helyeselte
is. — Miskolcon Pelczéder Agoston beszélt
nagy hallgatóság előtt. Nem lesz addig
béke Magyarországon — mondta — míg az
általános szavazati jogot meg nem csinálják.
— Kecskeméten Schmidt Lipót szónokolt,
a beszédében lázítást talált a rendőrkapi-
tány s megvonta tőle a szót. Hoch János
képviselő, akit meghívtak a gyűlésre, kijel-
entette, hogy hiva az általános választói
jog eszméjének, de csak azzal a feltétellel,
hogy a választók magyarul írni, olvasni
tudjanak. — Temesváron részvétellel emlé-
keztek meg a gyűlésen Klein Lipótról, a
kassai vérengzés áldozatáról. Gyuriás József
budapesti kiküldött a koalíciót támadta,
mert nem kapcsolja ki követeléseiből a katonai
kérdéseket. — Nyiregyházán, Lugoson,
Kis-Kun-Félegyházán, Nagykikindán, Ung-
vároton, Szászrégenben és Zilahon rendben
folyt le a gyűlés s valamennyi helyen elfo-
gadták a budapesti népgyűlés határozatát.
— Turóc-Szent-Mártonban a fősztgabiró
nem vette tudomásul a gyűlés bejelentését
s így azt nem lehetett megtartani.

Szombathelyen a keresztényszocialisták
szervezkedő gyűlésén Hencz Károly képvi-
selő beszélt a politikai helyzetről. Az elnök-
választásnál a szocialisták tüntető lármát
kezdtek, amiből nagy verkedés támadt.
Katonák és csendőrök állították helyre a
rendet. A gyűlésen határozati javaslatot fo-
gadtak el, amely kimondja, hogy a népgyű-
lés az általános titkos választói jogot köve-
teli, ezt azonban nem a Fejérváry-kormánytól
és a szocialdemokratáktól várja, hanem a
szövetkezett ellenzékétől, amelynek a nemzeti
jogokért való küzdelmét a legnagyobb lel-

eséjük és aláírásukkal ellátott bizonyítvá-
nyaikkal igazolják.

Lássuk tehát a Visszaemlékezések ide
vonatköző részét:

Julius 30-án Nyiregyházára vonultunk
be, hol még az nap következő menetinté-
kezés adatott ki a főparancsnokság részéről:
Az első hadtest Rácujfahértón és Hadházon
át irányított Debrecenbe; Görgey maga
törzskarával és a sereg többi részével Nagy-
Kállón, Nyiregyházán át Vámos-Pécsre me-
netelt. Miután biztos tudomásunk volt, hogy
az oroszok már a tiszafüredi hídfő birtoká-
ban vnnak, valószínű volt, hogy az első
hadtest a Tisza balpartján valahol az oro-
szokkal találkozni fog; az első hadtestnek
tehát az a nehéz feladat jutott: a sereg ol-
dal- és hátrvédét képezni. Hogy Görgey ezen
nehéz feladatot az első hadtestre bizta, már
az magában is fényesen megcáfolja az ő va-
lótlan állítását, hogy ez a hadtest demora-
lizált állapotban volt, de ennél még sokkal
fényesebben megcáfolja azt a hadtestnek a
debreceni csatánál tanúsított magatartása,
melyet majd részletesen előadandók.
(Folyt. köv.)

kesedéssel helyesli. Egyben tiltakozik a gyű-
lés az ellen, hogy a szocialdemokratákkal az
egész magyar nép hazafias túlyomó többsé-
ge nem tart, hanem ellenük van.

Keszthelyen a szocialdemokraták mint-
egy ezer ember részvételével népgyűlést
rendeztek az általános választójog érdeké-
ben. Gurkó Jakab elnök körvonalozza a
gyűlés célját és közli, hogy gróf Batthyány
Józsefet a kerület képviselőjét is meghívta
a mai gyűlésre, aki levélben mentette ki el-
maradását. Batthyány hozzáintézett levelé-
ben kijelentette, hogy a 48-as párt pro-
gramjában világosan benne van az általá-
nos választói jog. Ő is e párthoz tartozik
és így hiva az általános választói jognak.
Mihelyt a koalíció nemzeti követelése di-
adalra jutnak, ezt a jogot is törvénybe ik-
tatják.

Azután Kondor Bernát (Budapest)
hosszabb beszédben fejtegeti az általános
választói jog szükségességét. Elitéli a koa-
líción politikáját, mert nem tartja be az
általános választói jogra tett ígérését. Man-
kovic Manó keszthelyi munkás a militariz-
mus ellen kel ki, a kassai katonai affér
kapasán. A gyűlés alatt egy munkás ember
temetése volt és mikor a gyászmenet elha-
ladt a gyűlés színhelye mellett, a gyűlést
felfüggesztették és a résztvevők a Marsellaist
énekelték. Zentán a szocialdemokraták va-
sárnap délután 4 óraker népgyűlést tartot-
tak az általános és titkos választói jog
érdekében. Csonka Ferenc (Zombor) volt a
gyűlés szónoka, aki méltatja a kormány
beesületys törekvését (?) az általános titkos
választói jog törvényre emelése tekintetében
és elitéli a koalíció politikáját, amely a
népnek ezt a fontos jogát nem veszi kel-
lően figyelembe. A gyűlés azután elfogadta
az ismert határozati javaslatot. Babójak
Mihály elnök tiltakozott ez ellen a vád
ellen, amelyben a szocialdemokratákat ille-
tik és különösen visszautasította a hazafiat-
lanság vádját.

Az újpesti szocialdemokrata párt az
általános választói jog érdekében rendezett
népgyűlésre meghívta a kerület képviselőjét.
Hédervári Lehelt is, a ki a párt vezetősé-
hez levelet intézett és abban okát adta
távolmaradásának.

Személyesen nem vehetek
részt az önök gyűlésén — írja
Hédervári — mert semmi bizto-
sítékot nem találok arra, hogy a
népjogok megvitatására hirdett
gyűlés nem fogja-e ismét gya-
lázó verdiktel illetni a népjogok
hivatott letéteményesét, pártvezé-
remet, Kossuth Ferencet. Nem
vagyok biztos abban, hogy az
önök elvbarátai nem fogalmaz-
nak-e megint plakátokat, melyek-
kel a szocialista párt rögtönítelő
bírósa politikai haláltmér azon
férfiak valamelyikére, akik a
nemzet és így a népjogok kivi-
vását már akkor vették fel pro-
gramjukba, a mikor még a
Kristóffyák politikai pályájuk
gyermekcipellőikben jártak és
legfeljebb nyelvüket ötogették az
alkotmányon kívül maradottakra,
Önök félreismerik barátaikat és
eszközül dobják magukat ellen-
ségeiknek. Önök tudják, hogy
Tisza István gróf ellene van az
általános választói jognak és tud-
ják, hogy Kossuth Ferenc amel-
lett küzd és önök megfejtethetlen
logikával mégis Kossuth Ferencre
sütnek hazaárulást.

Végezetül kijelenti, hogy rendithetetlen
hiva az általános választói jognak.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Segély egy tükürt szenvedett
egyháznak. Az isnyétei ev. ref. egyházak
a nyár folyamán ott dult tűzvész igen érzé-
kenyen sújtotta; leégett temploma, isko-
lája. Most a szegény egyház tehetetlenné
nés szembe a nagy csapással. Kiss Aron
püspök a rendkívüli esetekre fentartott sa-
gélypénztárból 100 koronát utalványozott ki.
Azonkívül megleghangu felhívást bocsátott ki
a meglátogatott egyház érdekében. A szép
felhívást melegen ajánljuk az istenfélő jó
hívek figyelmébe. Adakozzanak valláskömb-
ség nélkül a szép célra. Adományok az iz-
nyétei ev. ref. egyház gondnoki hivatala
címére küldendők.

Alapvizsgálatok a főiskolán. Hiva-
tatos értesítés szerint a debreceni ref. főisko-
lán, ugy a theologián, mint a jogakadémián
szeptember hó 5-ik napján kezdődnek. Min-
den alapvizsgálatra a jelentkezők száma je-
lentékenyen nagy. Az alapvizsgálatok iránti
kérvényeket az illetékes dékáni hivatalnál
szeptember hó 4-én déli 12 óráig nyujtsák
be a jelentkezők.

Tanítói pályázatok. A hajdusámeoni
ref. egyháztanács organista-kántor s kisebb
fitanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés a
természetben adottakkal együtt 1500 korona.
Választás után az állás azonnal elfoglalandó.
Kérvények az egyháztanácshoz szeptember
hó 10-ig nyujtandók be. — A berkeszi ref.
egyház kántor-tanítói állására szeptember hó
10-ig lehet pályázni. Fizetés természetben és
kézpénzben adatik ki. — A földesi ref.
egyház iskolaszéke fitanítói állásra pályáza-
tot nyit, melyre szeptember 2-ig küldendők
a kérvények az iskolaszéki elnökséghez. Ja-
vadalom 1440 korona. Állás szeptember hó
5-én feltétlen elfoglalandó.

Az Abelesz-féle polgári és elemi
leányiskolában (Hatvan-utca 23.) a jövő
tanévre való beiratások naponta délelőtt
10—12-ig; délután 3—5-ig fogadtatnak el.

Beiratások az iskolákba.

A tanév kezdete.

Debrecen, aug. 29.

A szülők gondja most gyer-
mekeik iskoláztatására, a pár nap
mulva bekövetkező beiratások felé
fordul.

Tájékozásul az alábbiakban
közöljük az intézetek által eddig
erre vonatkozólag kiadott értesíté-
seket a lapunk szerkesztőségéhez
beérkezett sorrend szerint:

Az ev. ref. leánynevelő intézetben.

A debreceni ev. ref. egyház leánynevelő
intézetében az 1905—6. iskolai évre a be-
iratások aug. hó 30-tól szept. hó 4-ig esz-
közölhetők naponként délelőtt 9 órától 12
óráig, délután 3 órától 5 óráig.

Beiratásuk alkalmával kötelesek fizetni:
az elemi és gyakorló iskolába járók az első
félre tanítás-díjat 10 koronát, iskolai szük-
ségletre 10 koronát, nyugdíjilletményül
30 fillért. Összesen 20 korona 30 fillért; a
felsőbb leányiskola I—IV. osztályába fel-
vettek első fél évre tandíjat 20 koronát,
iskolai szükségletre 16 koronát, nyugdíjille-
ték címén 7 koronát, összesen 37 koronát;
a felsőbb leányiskola V—VI. s a tanítóné-
képző I—IV. osztályába iratkozó növendékek
első fél évre tanítás-díjat 30 koronát, isk.
szükségletre 10 koronát, nyugdíjilletéket
7 koronát, összesen 47 koronát.

Vadász-Lópor, Fegyver és Töltények | **Bészler és Dávid**
Legnagyobb eladásra
vaskereskedőknél Doboson Plac-u. 74

Beiratások alkalmával azok, kik most jönnek iskolába, vagy a múlt isk. éven más tanintézetben tanultak, kötelesek előmutatni keresztlevelüket, vagy születési bizonyítványukat, avagy az anyakönyvi kivonatot, 12 éves korukig oltási igazolványukat, 12 éven felüliek újraoltási bizonyítványukat mutatják be.

Szept. 5-én javító, 6-án pót-, 7-én felvételi, 8-án írásbeli magán-, 9-én szóbeli magánvizsgálatok tartatnak; 11-én az iskolai év nyitattik meg.

A benlakó növendékek szeptember 1-től részesülnek ellátásban és nevelő gondozásban.

Az elemi és gyakorló iskolában szept. 4-től kezdődőleg a délelőtti órákban megkezdik a tanítónők osztályaik rendezését. Az igazgatóság.

A Svetits leánynevelő intézetben.

A Svetits-intézetben szeptember hó 1—2. napján reggel 8 órától, délután 3 órától lesznek a felvételi-, javító- és magánvizsgálatok.

Szeptember hó 4., 5., 6. napján — csak reggel 9—12 óráig lesznek a beiratások. Az első két napon csak kath. vall. növendékeket veszünk fel, kivéve azon más vallású növendékeket, kik már intézetünkbe jártak.

Minden iskola számára a törvényesen előírt kor és előképzettség megkivántatik, az utóbbit esetleg felvételi vizsgálat által lehet pótolni.

A továbbképző-tanfolyamban csak igen korlátolt számban veszünk fel a jövő tanévre növendékeket, első sorban volt növendékeinket, miért is saját érdekükben kérjük, hogy idejekorán jelentkezzenek.

A beiratások alkalmával előre fizetni kell a beiratósi díjat, mely alól senkinek sem adatik fölmentés. A beiratósi díj az elemi iskolában 2 kor., a polgári iskolában 4 kor., a tanítóképző-intézetben 10 kor. Azonfelül a beiratás alkalmával minden növendék tartozik fizetni két koronát bizonyítvány, értesítő, könyvtári díj stb. fejében.

A tanítóképző első tanfolyamában az új tanterv szerint történik a tanítás a jövő évben, miért is az I. tanfolyamban beiratkozni szándékozó növendékeket előre figyelmeztetjük, hogy a tankönyveket csak az új tankönyvjegyzék megjelenése után szerezzék be.

Szeptember hó 7-én lesz az ünnepélyes Veni-Sancte, utána rendes tanítás.

Az ev. ref. elemi iskolákban.

Az ev. ref. elemi iskolákban a beiratkozás szeptember hó 1., 2., 4., 5., 6., 7. és 8-ik napján d. e. 8—11-ig és d. u. 3—5 óráig az iskolakötelezettek leendő tanítóinál történik. Minden növendék, ki a múlt iskolai évben helybeli ev. ref. elemi iskolába járt, szept. 1-én reggel 8 órakor keresztelési jegyzék és himlőoltási bizonyítvánnyal jelentkeznek azon tanteremben, melyben a múlt iskolai évben tanult. Vidékről vagy más elemi iskolából jelentkezők fentebbi bizonyítványokon kívül iskolai bizonyítványukat is felmutatni tartoznak. Beiratás alkalmával az egyházi árvek kivételével minden növendék 1 korona tisztogatási díjat és 30 fillér nyugdíjilletéket a tanító kezéhez és nyugtájára kifizetni köteles. Az évet megnyitó isteni tisztelt szept. hó 5-én d. e. 8 órakor a nagytemplomban és kistemplomban tartatik meg. *Ev. ref. iskolaszék.*

Az izraelita iskolában.

A Kápolna-utcai izr. hat osztályú fiú és leányiskolában a beiratkozások aug. hó 29-től szept. 3-ig eszközöltetnek a fiúiskola földszinti helyiségében (IV.—V. oszt.) naponta d. e. 9—12-ig. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 3-án lesz a Deák Ferenc-utcai templomban.

A nőipariskolában.

A nőipariskolába beiratkozni lehet szeptember hó 1., 2., 4. és 5-én d. e. 9-től 12-ig. Tandíjmentes növendéket az iskola bármely osztályába fölveszünk. Tandíjellenegedésért azonban csak olyan leányok folyamodhatnak, a kik 14-ik évüket betöltötték, az elemi iskola 6 osztályát jó eredménnyel végezték és szegénységüket igazolni tudják.

VIDÉK.

Elfogott betörők. Nagykárolyban, — mint már megírtuk — augusztus 24-én éjjel betörők jártak s néhány üzletből elvitték a készpénzt. A zsinagógában is megkísérelték a betörést, ami azonban nem sikerült. A rendőrorjárat éppen akkor fogott el két betörőt, midőn egy aranyműves-boltot fosztogattak; a harmadik, aki őrt állott, a rendőrök közeledtére megugrott. A betörőket Demidor Ignác rendőrkapitány vallatja, azonban hamis adatokat kapott tőlük s társukat sem akarják elárulni. Állítólag budapesti géplakatosok és Szatmárra akartak menni munkát keresni. A betörők személyazonosságának megállapítása végett a rendőrség táviratot intézett a budapesti és nyíregyházi rendőrséghez.

Égő falu. Kassáról táviratozzák: A szepesmegyei Szomolnok község lángokban áll. A posta, templom, iskola már leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A táviradhatóság is áldozatul esett a tűznek úgy, hogy sem táviratilag, sem telefonon értesítést nem lehet kapni.

A kassai vérengzés.

Egyik áldozat a másikkal.

Kassa hangulata.

Provokált tisztok.

Kassáról telefonálják nekünk: A kassaiak tömegesen küldenek virágot az elhunyt Klein sirhalmára, amelyet valóságos virágözön borít el. Nagy feltűnést keltett egy koszorú, amelyet Budapestről küldtek s amelynek szalagjára ez volt írva: „Az egyik áldozat a másik áldozatnak“. Hogy ki küldhette a koszorút, arról mesék keringenek inkább, semmint a tényeknek megfelelő igazság.

Azt mesélik, hogy néhány év előtt egy huszártiszt, aki a nyíregyházi huszároknál szolgált és szabadságidejét Kassán töltötte, jegyben járt egy budapesti leánnyal, aki szintén rokonai látogatásán volt Kassán. A leány rajongásig volt a huszártisztért, amikor megtudta, hogy a tiszt egy bihari nagybirtokos leányának a vőlegénye. A leány öngyilkosságot követett el és a mikor felépült, Budapest környékén szanatóriumban internáltak. Ennek a koszorúnak kapcsán fogant meg sok, nagyon sok hír.

A város hangulata.

Hogy a temetési menet alatt nem tartották meg az izgató beszédeket és nem tüntettek a 34-es ezred kaszárnyája előtt, a mint azt tervezték, az nem a kassai polgárságon mult. Váczy József rendőrfőkapitány, a ki megszakitotta szabadságát és visszatért a városba, ma reggel magához kérte a kassai szociálisták vezetőit és felszólította őket, hogy a tervnek erre a tüntetésre vonatkozó pontjait változtassák meg. A vezetők tanácskoztak a dolgról és miután Bokányi Dezső kifejtette, hogy a budapesti központnak a kívánsága, hogy minden összeütközést elkerüljenek, engedtek a főkapitány kérésének. Azt a kérését a rendőrségnek, hogy

a vörös zászlót és a vörös jelvényeket ne hordják a menetben, visszautasították.

Utóbb kiderült, hogy ez az óvatos állásfoglalás csak dícséretes volt és a kassai polgárságot talán sok vér folyásától mentette meg. A 34. gyalogezred parancsnoksága ugyanis napiparancsot adott ki, hogy a legénységnek és tisztnek az utcán mutatkozni nem szabad. A legénység a kaszárnyában, a tisztikar pedig az étkezőben egész nap készenlétben volt. A térparancsnokság hivatalosan felajánlotta a rendőrségnek szolgálatait a polgárság szétverésére, a főkapitány pedig azt válaszolta, hogy ha szüksége lesz reá, igénybe fogja venni a katonaságot.

Este 7 óra felé elterjedt a városban a híre, hogy egy katonatisztet leütöttek. Éjjel tíz óra felé pedig állítólag a színház mellett támadtak meg egy tisztet.

Ezeket a híreket nem lehet ellenőrizni, de annyi bizonyos, hogyha katonatiszt mutatkozott a városban, sértetlenül nem tért vissza a kaszárnyába. Mert a lakosság elkeseredése végtelen. A katonakardok áldozata iránt érzett részvéthez hozzájárult az a felháborodás, amit a katonai és különösen a polgári hatóságok magatartása kelt.

A temetést ingyen, első osztályú díszszel, a kassai zsidó „szentegylet“ rendezte és ez adott ingyen sírhelyet is. De a hatóságok közül senki sem jelent meg, sőt tüntetően a katonatisztek mellett foglalt állást. Elmaradt a temetésről Siehermann hitközségi elnök, Münster Tivadar polgármester pedig az erkélyéről, nagy társaságban nézte végig a temetést és afieldtált tüntetéssel fűtyörészt, beszélgetett, amíg a menet elvonult.

Holnap városi közgyűlés lesz, amelyen interpellációt intéznek a polgármesterhez, amiért a városi hatóságok nem jelentek meg a temetésen és a főispán, polgármester, főkapitány a katonatisztek mellett foglaltak állást.

„Schweinerei!“

Az inzultáló levelek, táviratok özöne érkezik a két véreskezű hadnagyhoz, de másrészt Seress Imre szerkesztőhöz is. Számtalan névtelen levelet, fenyegetőirat kap, nagyrészt Bécsből és Ausztriából általában, amelyek csak úgy hemzsegnek ilyen kifejezésektől: „schmutziger Skribler“, „Judensträber“ és ehhez hasonlóktól. A levelek közül egyetlen sincs névvel aláírva.

A két hírhedtét vált hadnagy is kap számtalan provokáló levelet, de ezek mind névvel és pontos lakással vannak ellátva. Ilyen támadó levelek és táviratok érkeztek a közeli Zsadányból, Girárdról, Szolnokról, Eperjesről és egyébünnen. Érdekes, hogy Zolnay Viktor, akinek neve nemrégiben a Formanek főhadnaggyal vívott párbajukról lett ismertté, táviratot küldött Husztról a 34. gyalogezred parancsnokságához. A táviratnak ez a szövege:

Gazembernek nyilvánítom az ezred minden tisztjét, akinek része volt a merényletben. Gazember minden katonatiszt, aki helyesli a merényletet. *Zolnay.*

Egyik kiküldött tudósító felkereste Kremptics ezredest, a 34. kassai gyalogezred parancsnokát és megkérdezte, hogy milyen álláspontot foglal el a tisztikar ezekkel a kihívásokkal szemben. Kremptics ezredes ezt felelte:

— A vizsgálat folyik, elébe nem akarunk vágni.

— Semmiféle kihívásra nem fogunk reflektálni.

Egy hírlapíró arra vonatkozóan kérdezte meg az ezredest, vajjon igaz-e az a városban elterjedt hír, hogy a tisztok gyűjtést indítanak Klein Lipót özvegye és árvái javára. Az ezredparancsnok röviden ezt felelte:

— Was für eine Schweinerei, solche

Már megérkezett az őszi férfii, női és gyermek Cipők Gück Ede

✱ legnagyobb cipő-áruházában ✱
Debreczen, Piac- és Kossuth-u.
sarok, kistemplommal szemben
Szép és jó minőségű cipőket olcsón csak nálam lehet vásárolni.

Gerüchte zu verbreiten! Micsoda disznóság ilyen híreket terjesztani!

Az az ellenőrizhetetlen hír is járja, hogy a tiszték a 22-iki támadáshoz hasonló kerveznek az időközben történt hírlapi nyilatkozatok miatt.

Bosits és Sartory.

Bosits hadnagy már csaknem egészen kigyógyult sebeiből. Fenn jár, cigarettázik és csak a balfüle tövén van még egy heggedő seb.

Sartory hadnagy nem utazott el a városból. Rendesen végzi szolgálatát, sétálgat a városban és még tegnap délután is tisztiek társaságában tenniszezett.

Kiderült, hogy a 22-ikét megelőző éjszakán a két tiszt egész reggelig pezsgőzött Sartory Kovács-utcai lakásán és jóformán részegen mentek a „Kassai Hírlap” szerkesztőségébe.

Rosenfeld, a megszokott tartalékos, a kire a magyar vezényszó miatt súlyos lünettetés várt, nem került meg. Azt hiszik, hogy Amerikába utazott.

A VÁROSHÁZARÓL.

A nagyerdő jövője. Török Gábor erdőmester a nagyerdei parkon több újítást akar eszközölni s e tárgyban terveket is készített. Így a jövő nyárára már drót-sövénnyel akarja a parkot körülvétni, hogy az mindenképpen védve legyen az éjjeli csavargók rombolásai ellen stb. Az erdőmester javaslata felett az e havi közgyűlés fog dönteni.

A jog- és pénzügyi bizottság ma d. u. 3 órakor ülést tart, melyen Körner Adolf elnöklete alatt több fontos közgyűlési tárgyat készít elő.

Debrecen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város házipénztárának és az általa kezelt különféle alap-pénztáraknak 1906. évre egybeállított költségelirányzata a város számvevői hivatalánál a mai naptól kezdődő 15 napi közszemlére kitétetett. Ezen körülményről a város adózó lakossága oly felhívással értesítetik, hogy ezen költségelirányzati munkát a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthető és az ellen irányuló esetleges észrevételek irásban, a törvényhatósági közgyűlést megelőző 5 nappal a városi tanácshoz beadhatók. Kelt Debrecen szab. kir. város tanácsának 1905. évi augusztus hó 25-én tartott üléséből. A városi tanács.

A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.

Debrecen, aug. 29.

Debrecen város jog- és pénzügyi-bizottsága tegnap délután Körner Adolf elnöklete alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak: *Simonffy Imre, Szilágyi Imre, Kovács József* polgármester, *Márk Endre, dr. Dóczy Emil, Aczél Géza, Roncsik Lajos* és *dr. Varga Károly* tb. tanácsnok bizottsági előadó.

Adóelengedések a szárazság miatt.

Győr vármegye felírt az országgyűléshez, hogy a jövőben ne csak a földbirtokosok, hanem a földbérlet is részesüljenek adóelengedésben. Miután pedig erre vonatkozólag a törvény nem intézkedik, kéri az 1883. évi 64. t. cikk 49. szakaszának ilyen értelemben való módosítását.

Dr. Dóczy Emil szól érdemlegesen a tárgyhöz, amely az idej nagy szárazság miatt ugyancsak aktuális. Különösen Hajdumegyében, ahol ugyyszólván semmi kapás

növény nem termett s egyébként is rossz esztendő volt. Melegen pártolja Győr vármegye átvételét, de megtoldja azt azazal az indítvánnyal, hogy az adóelengedés ne csak a szántérföldek, hanem a legelőbirtokok után is számíttassék.

A bizottság a javaslatot ilyen értelemben hozza meg, javasolja a közgyűlésnek, hogy szorosan Debrecen és környékére tekintettel a miniszter már az időn kivételesen így járjon el. Kintve a bennünket ért elemi csapásokra s engedje el az adót azoknak, akiknek földje semmi vagy nagyon kevés hasznot hajtott.

Anyagi ügyek.

Ezután a várost anyagi oldaláról érintő ügyeket intézett el a bizottság.

A városi körkemence téglagyártásra 8000 korona póthitelt kért. A bizottság javasolja a 8000 korona megszavazását. A Tiszavidéki Mezőgazdák szövetsége üzletreszek jegyzésére szálította fel a várost. A bizottság javasolja, hogy 10 üzletreszt összesen 1000 korona értékben jegyezzen Debrecen városa. Özv. Steinfeld Mihályné felajánlotta a városnak a vajdalahosi bérleten épült gazdasági épületeket megvételre. A bizottság javasolja a megvételt a szakértők által felvett becslés szerint.

Zombor város József kir. hercegnek szobrot akar emeltetni s kéri a várost hozzájárulási összeg megszavazására. A bizottság csak az esetben szavazna meg hozzájárulását, ha országos mozgalom indítatik és pedig illetékes hatóság — például a főváros — által.

Egyéb ügyek.

Kardos László debreceni nagykereskedő, mint a közkórház szállítója, — arra kérte a várost, hogy áruin a város címerét, mint védjegyet és ezenkívül a város szállítója címét használhassa.

A bizottság javasolja a kérelem teljesítését az esetben, ha *Kardos László* évente 20 koronát fizet a város szegényei javára.

Hidvéger Mihály városi bérlő arra kéri a várost, hogy a bérelt birtokon építessen a város új dohánypajtákát. A bizottság a kérelem teljesítését megtagadni javasolja.

Tordavármegye felírt a képviselőházhhoz, hogy a pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevősegeket osszák ketté s a tisztviselők egy része megyei számtisztekre a megyék hatásköre alá osztassék be.

A bizottság ez ügyben nem hoz javaslatot, kimondván, hogy ez tisztán a megyei törvényhatóságok dolga.

A városi építési bizottság a külkerületi építkezésekre vonatkozólag szabályrendeletet készített, melyet azonban több rendbeli módosítás végett a bizottság visszautalt a tanácshoz.

A hordáripár gyakorlása tárgyában a város szabályrendeletet alkotott, mely szerint ezután a hordárság önálló ipart fog képezni s a hordárokat nem adja ki a város bérbe egyes vállalkozónak. A szabályrendeletet a bizottság a miniszter által kívánt módosításokkal jóváhagyólag terjeszti a közgyűlés elé.

Új ipartelep Debrecenben.

Melocco Péter ismert debreceni cementgyáros új ipartelepét akar Debrecenben létesíteni s arra kéri a várost, hogy egy 2000 négyszögöl területet jelöljön ki és engedjen át neki akár bérösszegért, akár méltányos feltételek mellett örök áron.

Aczél Géza pártolná a kérelmet, miután az új ipartelepen sok munkás kapna alkalmazást stb. De előbb tudni kellene, milyen arányu akar lenni a gyártelep, hány embert akar alkalmazni s milyen dimenziók mellett akarja létesíteni.

A bizottság javasolja ez irányban *Melocco*t felhívni előterjesztésre, aki ha megfelelő felvilágosításokkal szolgál, méltányos áron kap a várostól akár bérben, akár örök áron telket, talán a *Salétrum* laktanya mellett.

SZÍNHÁZ.

Zilahy társulata Aradon szombaton este kezdte meg a néhány hétig tartó pótsezont János vitéz előadásával. — A szinkör egészen megtelt, az első támlásszéksorban a debreceni Vilmos huszárezred tisztjeivel, a kik most Ujaradon gyakorlatoznak. Itt említjük meg, hogy *Zilahy* szeptember 10-én a Királysínházban játsza János vitéz szerepét.

Gotterhalte a színházban. *Trencsén-Teplicz*ről írják nekünk: A trencséntepliczi nyári színház igazgatója e hónap huszadikán a nemzeti ünnep alkalmával oly módon adott kifejezést nemzeti érzületének, hogy a színlapon nagy „ünnepi előadást” hirdetett. A magyar közönség legnagyobb csodálkozására azonban a zenekar a magyar nemzeti ünnepre való tekintettel a *Gotterhalte* című dalt játszotta. Visszakövetelte-e a közönség a belépődíjat, arról hallgat tudósítónk. De, hogy joga lett volna azt a becsapást így is megtorolni, ez kétségtelen.

Harc a páholyokért.

A színházbizottság javaslata.

Debrecen, aug. 29.

Zilahy Gyula színházigazgatónak az az ötlete támadt, hogy az állóhelyből páholyokat csináltat. Három páholy lesz belőle és kilenc bérlő igénye nyerhet kielégítést.

Mikor ennek híre ment, megmozdultak a páholyokért lelkesülő bérlők s kilenc helyett harmincheten harcoltak a bérleti jog elnyeréséért. A mesés háboruban, a minőhöz hasonlít a vidék egyetlen színháza, egyetlen városa sem tud felmutatni, maga *Zilahy Gyula* ijedt meg legjobban. A tervből gordiusi csomót bogozott s a megoldását a színházbizottságra bízta. Rá nézve kellemtelen, akárkit részesít előnyben, mert mindenképpen huszonnyele páholy nélkül maradt család neheztelését vonja magára. Ha pedig neheztelésről van szó, hát szakadjon ez inkább a színházbizottság nyakába.

Az első hiba mindenesetre az volt, hogy az állóhelyből páholyokat csinálnak. A három páholy együttvéve harmadrész annyi jövedelmet sem ad az igazgatónak, mint egy évad során az állóhely. De hát ez már a *Zilahy* dolga. A másik hiba az volt, hogy a páholybérletek jogát a színházbizottságra bízta. És pedig szintén a *Zilahy Gyula* dolga.

Veszedelemes precedenst alkotott belőle. A színházbizottságot olyan jogkörbe ültette, amely tulajdonképen a színházigazgató üzleti dolga lenne. Intézte volna *Zilahy*. Intézte volna legjobb belátása szerint. Ha alkotni akar, ne térjen ki a következmények elől sem. De a színházbizottságot bevonnai a megoldás processusába, tévesztett lépés volt.

Mert milyen címen bírálhatja el a színházbizottság, hogy kit illet a páholybérlet joga. Erkölcsei, vagy vagyoni kritikát akar gyakorolni? Egyikhez sincs joga. Avagy talán minősítéshez akarja kötni a páholybérleteket s az elsőbbségi jogokat azoknak adja, akik a vaskorona rend tagjai s csak azután jönnek a többiek. Rendet, nemzeti oklevelet, vagy pénzt akar az általa

Iskola Cipők, Fiu Kalapok és Fehérneműek, nézők első áránban szereshetik ha az újonnan megjött
Központi Cipő és Kalap Áruházban
 Debrecen, Dróher Sörösarnok mellett. — Telefon 435. sz.

képviselet Zilahy? Mindenesetre azt akarja, hogy aki bérel, az fizessen. Hát a pénz nem egyforma? Nem mindegy az Zilahynak, hogy valóságos belső titkos ur, vagy pedig munkája és szorgalma révén ilyen áldozatokra képes polgár fizeti?

A páholybérletekre kár volt beleavatkozni a színházbizottságnak. Tulhaladott álláspont ugyan, de kár volt. Ha pedig mégis beavatkozott, akkor intézte volna el a kérdést úgy, amint azt régebbi jogok révén elbírálni lehet. A jelentkezők között ugyanis vannak, akik megelőzőleg is páholybérlet voltak, jogukat családi, vagy más körülmények miatt engedték át s most újabb alkalom van rá, a régi jog respektálásával vissza akarják szerezni.

Ilyen pl. a Kaszinó. Évtizedeken át bérlelte a színház, pár év előtt azonban előzékenyen átengedte jogát a nemes városnak. Minden estére bérlete volt s most minden este használja a Kaszinó helyett a város ezt a páholyt.

Ahogy az újabb páholybérlet felszínre jutott, a Kaszinó is előállott. A régi jogot kérte vissza. A város azonban azzal a tekintélyes testülettel szemben, amely hatszázal több intelligens embert számlál tagjai között, elkövette a nem várt udvariasságot. Az előzékenységért hálátlansággal fizetett. A kaszinótól megtagadta a minden estére szolgáló bérleti jogot.

Miért? Hiszen egy ilyen tekintélyes testület a város intelligens elemeit öleli fel. Egy ilyen testületet megfosztani a színházról mégis csak több, mint amennyit a színház-bizottsági beavatkozás után elhallgatni lehetne. Nem kért a Kaszinó egyebet, csak régi jogának visszaállítását; annak a jognak, amelyet éppen a városnak engedett át előzékenyen.

Ott, ahol 600 intelligens férfi van együtt, nem lehet azt mondani, hogy ti csak „O” napon mehettek a színházba. Családoknál egészen másképpen van. Családok nem szívesen néznek háromszor egy darabot, de a kaszinó hatszáz tagja közül minden estére van jelentkező s egy ilyen tekintélyes testületet nem lehet korlátok közé szorítani.

A színházbizottság határozata joggal esik zokon a kaszinóban s a tanácsnak, ahová felebbezés útján ez az ügy került, a legszebb kötelessége most az, hogy a tapintatlanul felvetett disszonanciát kifogástalan határozattal tegye jóvá. Erre kötelezi a tanácsot a kaszinó régebben tanúsított előzékenysége is.

Ami azután a többi jelentkezőt illeti, ott is elsősorban azokat juttassa a város páholyokhoz, akik régebbi jogok visszaállítását kérik. Amennyiben ilyenek nem volnának, tessék dönteni sorshuzással. Döntsen a sors. Mert sem a színházbizottság, sem a tanácsot nem jogosítja fel senki és semmi arra, hogy a jelentkezőket, a Thália oltárához járulni óhajtókat megbírálja, vagy fumiálja.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Szeőke István dr. helyettes főügyész nyári szabadságáról hazakerült s hivatala vezetését átvette. — Dr. Somló Bédög kolozsvári egyetemi tanár tegnap Debrecenben időzött.

* **Az új üzletvezető hivatalba lépése.** Uhlarik Béla máv. főfelügyelő, a debreceni üzletvezetőség új főnöke szeptember 1-én, pénteken érkezik Szegedről Debrecenbe s másnap már átveszi hivatalát. Ugyanezen napon távozik a környkből Tolnay Kornél úr vezető, a kinek bucsulakomája egyúttal bankett lesz az új hivatalfőnök lisztelésére.

* **Új tanárok a Dóczyban.** Az év. ref. felsőbb leányiskola igazgatótanácsa tegnap két új tanárt választott, ref. tanárt és

énektanárt. Rajztanár egyhangú választás útján Hajdu Béla helybeli rajztanár lett, a tanárkar által egyedül ajánlott Gyökössy Lajos tavalyi ideiglenes tanárral szemben. Énektanár Tóth Lajos gyöngyösi kántor lett, Lovass László első helyen ajánlott budapesti hangversenyorgonistával szemben.

* **A gör. katolikusok bucsuja.** A debreceni görög katolikus hívek zarándok csoportja ma, kedden este hat órakor Papp János lelkészük vezetésével térnek vissza Mária-Pécáról.

* **A Kaszinó új képe.** A debreceni társadalmi élet kiváló tagjait magában foglaló Kaszinó diszterme már eddig is a legszebb történelmi arképeseknek volt. Most azonban két új és felette értékes képpel szaporodott a diszterem, ahol most helyezték el II. Rákóczi Ferenc és Wesselényi Miklós életnagyságu képeit.

* **Békkeltetések.** Az ipartestület békkeltető bizottsága szeptember 5-én, kedden délután 3 órakor rendes ülést tart, melyen Vetéssy Béla elnöke mellett tölgy ügyeket intéz el.

* **Díjazás öllövészet.** A Polgári Lovás vasárnap délutáni házi versenyén díjat nyertek: Mélylövészel Szabó Sándor 4 koronát, körülövészel Fürst Odön 2 koronát. A junior-díj, két korona ismét Torma Lajosé lett.

* **A tifusz terjedése.** A sűrűn szaporodó tifusz eseteknek sajnos, még eddig nem sikerült gátat vetni. A napi megbetegedések állandóan 1—4 között váltakoznak. Tegnap is négy újabb tifusz esetet jelentettek be. A szomorú jelenségben csak az vigasztaló, hogy a betegség nagy részben csendes lefolyású s ritkán végződik halállal.

* **Szakosztályi ülések.** Az asztalosok és fodrászok szakosztályának választmánya tegnap délután ülést tartott az ipartestület elsőemeleti tanácstermében. Mindkét szakosztály kérvényi ügyeket tárgyalt.

* **Felgyújtott Cegléd-utcai temető.** Kevésbe mult, hogy tegnap délután a Cegléd-utca végén elzárt Dobozi temető a tűz martaléka nem lett. A veszedelmet a gyermekek gondatlan játéka okozta, gyufát gyújtottak s az égő gyí legyalakat eldobták. A nap forró hevén a kiszáradt avar tüzet fogott s hihetetlen gyorsasággal terjedt. Szerencsére az arra járó emberek észrevették a veszedelmet, értesítették a temető csőzt s elejét vették a bajnak. A tűz színhelyére kivonult a tűzoltóság is, de már dolga nem akadt.

* **Tegnap halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debrecenben: Pécsi Ferenc ref. 59 éves, Aszalós Margit ref. 13 éves, Bodrog Gábor ref. 26 éves, özv. Luci Mihályné ref. 62 éves, Peres Zsuzsanna ref. 8 hetes, Celler Béla r. k. 26 éves, Fodor Erzsébet ref. 18 napos.

* **Felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam.** A földművelésügyi miniszter pályázatot hirdet a székesfővárosban szervezett felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra. Ez a tanfolyam egy évig tart s novemberben kezdődik. Olyan pályázókat vesznek föl, akik a magyarországi gazdasági akadémia vagy valamely gazdasági intézetet jó sikerrel végeztek el és kifogástalan egész-ségűek. Vannak egész (100 korona) és fél (ötven korona) segítődíjak, amelyet az illetők havonként kapnak. A pályázat-kérvényeket szeptember 10-ikéig lehet a földmü-

velésügyi miniszternek címezve, ahhoz a gazdasági intézeti igazgatóságához beadni, ahonnan a folyamodó bizonyítványát szerezte.

* **Hamis huszasok.** Élelmes ember Szegedi Sándor hetes s holmi csekélységen nem igen szokott fenn akadni. Tegnap is két régi huszason adott tul, melyet két korona fejében sózott rá özv. Kovács Mihálynéra. A becsapott árus asszony azonban család miatt a rendőrségen följelentette az élelmes hetest.

* **Állatjárvány Derecskén.** Hivatalosan jelelik, hogy Derecskén az állatok közt a léptene fellépett s a község e miatt zár alá vétetett.

* **Kutatás a nagyerdei betörők után.** A Simonyi-uti vakmerő betörőket, dacára az erélyes nyomozásnak, mindeztideig nem sikerült kézrekeríteni. Hadházon történt legutóbbi szereplésük óta eltűntek és sem a rendőrség, sem pedig a csendőrség nem bír nyomukra akadni. A vizsgálat eddigi eredménye a már közölteken kívül semmi pozitív adatot fel mutatni nem tud, csupán tapogatózásból, feltevésekből áll az egész. Abban a feltevésben, hogy a betörést cigányok követték el, úgy a csendőrség, mint a rendőrség véleménye megegyező, sőt azt is tudni vélik, hogy kik lehetnek ezek a cigányok. Szerintük Rostás Imre a főval és Nagy János nevű társuk volnának a keresett betörők. Annyi tény, hogy ezek a betörés napján eltűntek a téglavető telepről. A három cigány a hadházi betörés után állítólag Jász-kisér felé vette útját. Mint hadházi tudósítónk értesít, a vakmerő betörők nemcsak Klein Ignác szatóshoz törtek be az emlékezetes éjjelen, hanem Müller Antal gőzmalmába is behatoltak. Itt azonban írományokon kívül semmit sem találtak. Müller a betörés óta állandóan két felfegyverzett éjjeli őrrel őrizteti háza tájkát.

* **Bőr árusítása fűszerüzletekben.** A kereskedelemügyi miniszter kimondotta egy előfordult esetben, hogy ha a fűszer- vagy vegyeskereskedő kieszerzett állatbőr akar árusítani, akkor erre külön iparigazolványt köteles váltani.

* **Bűnös leány.** A rendőrség már napok óta keresi Kovács Zsófia esetleányt, aki lopás gyanúja alatt áll. Állítólag Suhajda János nevű nagyváradai vendéglőst érzékenyen megkárosította s megszökött.

* **Halál a vonaton.** A vasuton tragikusan véget ért Nagy Sándor hulláját tegnap a rendőrség jelenlétében Varga Emil és Balkányi Ede kerületi orvosok felboncolták. A boncolás során megállapították, mint azt már tegnapi számunkban helyesen jelentettük, hogy Nagy Sándor halálát szívizélhűdés okozta. A szerencsétlen véget ért Nagy Sándort ma délután fogják temetni a Teleky-utcán levő lakásáról.

* **Ujtás a postán.** Vörös László kereskedelemügyi miniszter údvös rendeletet adott ki az ajánlott levelek és csomagok felvételének egyszerűsítésére. Eddig az ajánlott leveleket és csomagokat a fölvevő tisztviselő először a fölvevőkönyvbe vezette be, azután foladóvevényt állított ki róla. Az új rendelet szerint ezt az eljárást másolópapírossal végzik, azaz a fölvevő lap egyik

lapja recézett vevényekből áll, melyre a tisztviselő fölírja a címzettet, mely a következő két oldalon másolva, a postahivatal számára megmarad. Ez az eljárás a főlvételt gáborítja, a közönséget a hosszas várakozástól megkíméli, a tisztviselőknak pedig kevesebb munkát ad. A rendelet szeptember elsején lép életbe.

* **Talált óra.** Folyó évi aug. hó 27-én a „Booskay” szállótelepen 1 drb. zsebbóra találtatott, felhivatik a tulajdonos, hogy kellő igazolás mellett az órát a mezőrendőrkapitányságnál átveheti.

* **Tífusz-beteg a népkertben.** Nagy néptömeg verődött össze tegnap délelőtt a népkertben, hol egy fiatal, meglehetősen züllött kinézésű ifju halálra váltan feküdt egy lócán. A hozzá intézett kérdésekre alig birta elmondani, hogy Ács Lászlónak hívják, 19 éves, lakatos-segéd. Az ifju Kolozsvárról Debrecenig gyalog tette meg az utat. Ide érve, kimerülés vett rajta erőt s oly rosszul lett, hogy alóltan esett össze. Ács Lászlót kocsin a kórházba szállították, a hol azonnal ápolás alá vették. Dr. Hutiray orvos megállapította, hogy Ács a kimerülésen kívül tífuszban szenved. — Állapota súlyos.

* **Arany Bika Mulató.** A debreceni közönség kelemesen fog visszaemlékezni az ideai orfeumra, mert ez felül multa az eddigit. Carmellini a hirneves bűvész, oly szép sikert ért el, hogy az igazgatóság jónak látta három napi vendégszereplését meghosszabbítani. Bűvész előadása állandó, csodálatot és derűtséget kelt, Grünau Poldi ügyes és jobbnál-jobb kupléival fogva tartja a közönséget. Berényi Izsó szintén igen tetszik. A hölgyek közül kiválik Dussy Angela szép előadásával és a Wandrey nővérek csinos megjelenésükkel. Virág Izsó a közönség előtt közkedvelté vált ének és tánc humorista. f. hó 31-én csütörtökön tartja jutalom és busu előadását. A busu előadás iránt nagy az érdeklődés, mert az összes tagok új reportoirral lépnek fel. Az ünnepélyes előadásra a jegyek már előre is válthatók a jutalmazandónál.

* **A Hungária-kávéházban naponta zeneestély tartatik.**

* Solingeni zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek, fésűk, kefék, illatszerek és szappanok, fényképezőgépek, tükrök, tintatartók, dohányzó-készletek és mindenféle olcsó ajándéktárgyak beszerzésre legjobban ajánljuk Mentze Henrik újdonságok áruházát, Piac- és Szent Anna-utca sarkán.

* Fulardín 22, Impress 33, francia atlas-satin 74 fillér, míg a raktár tart, Bartha üzletében.

* Diákok részére legújabb divatu kalapok és sapkák, kitűnő szabású ingek, gallérok és kizelők, elegáns nyakkendők, zsebkendők és harisnyák olcsó, szabott árban kaphatók Fekete Jakab uri divat üzletében, főtér.

* Iskolás lányok részére harisnyák, keztük, kötények nagy választékban kaphatók Bartha üzletében, főtér.

* A híres Hajdusági bajuszpedró, csodahatását külföldön is elismerik, mert bajuszvesztő hatása meglepő gyors. — 1 doboz 50 fillér. Kapható Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél, Debrecen, Kossuth-utca 8. sz. „Aranyegyszaru” gyógyszerár.

* Kézimunka hozzávalók: Congre, Canava, Smyrna, legolcsóbb Barthánál.

* Antifol a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevonni, egy pár csepp a tenyérre elörzsölve s a használati utasítás szerinti belelegzéssel azonnal megszűnteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap s mindenki jót mond róla; kérdezzé ismerőseit, hogy használta-e már az Antifolt? Egy üvegcské ára 1 korona 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Debrecenben kapható: Mihálovits, Grósz Nagy Ferenc, Murakózy, Tóth Béla és Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál.

NÉVJEGYEKET Izzéssou és olcsón készíti a DEBRECZENI UJSÁG nyomdája.

Láng Lajos missziója.

—
Apponyi Alberté a jövő.

—
Koalíciós kormány.

—
Éjjeli távirat. —

— augusztus 28.

(Saját tudósítónktól.) A politikai helyzetben mintha lényeges változás lenne várható. Egyre erősebben tartja magát az a hír, hogy Láng Lajos homo regiusnak van ki-nevezve s hogy ő kezdi meg a koalícióval a tárgyalásokat.

Azt beszélék, hogy Láng Lajos meg van győződve arról, hogy Apponyi Albert gróf nélkül meg-egyezés nem jöhet létre. Ebből azt is következtetik, hogy ismerte gróf Apponyi Albert intranszigenz álláspontját, Láng Lajos nevezetes vívmányokat hoz a koalíciónak.

Ennek alapján a helyzetet szánálni lehetne, úgy hogy a koalíció kormányra juthatna.

Ez esetben Fejérváryék visszavonulnának s átadnák helyüket a koalíciós kormánynak.

Érdekes, hogy a szabadelvűpárt tagjai egészen lecsendesedtek. Egy egész csomó kilépés volt kilátásba helyezve, amelyekből azonban semmi sem lett s egyelőre marad minden a régi ben.

TÁVIRATOK.

Megrongált magyar-cimer.

Liptószentmiklós, aug. 28. Az itteni újonnan épült polgári iskolán a magyar cimert az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek összelövéldözték, megrongálták. A vizsgálatot megindították.

A háborút folytatják.

Pétervár, augusztus 28. Hivatalos hírforrás jelenti, hogy az orosz-japán békekötésből semmi sem lesz. A cár Rosewelt jvaszlatait nem fogadta el s manifestumot bocsájtott ki, melyben megindokolja, hogy miért kell a háborút folytatni.

Méregkeverő parasztok.

Telcsvár, aug. 28. A megyébea négy községben méregkeverő banda működött, a kik 15—20 embert tettek el láb alól. A hatóság az erős gyanuokra megkezdte a holttestek exhumálását.

Kassai katonai vérengzés.

Kassa, aug. 28. Fejérváry Géza, miniszterelnök értesítette a pénzügyigazgató-ságot, hogy ha Klein Lipotné trafikengedélyért folyamodnék, azonnal, soron kívül és a város bármelyik részében megkapja a trafik engedélyt. Rosenfeldet, az eltűnt csendőrt még mindig nem találták meg. Valószínű, hogy öngyilkos lett.

Elhamvadtt község.

Lapunk más helyén megemlékezünk a Szomolnok községben pusztító nagy tüzről. Késő éjjel még a következő táviratokat kapjuk erre vonatkozólag:

Kassa, aug. 28. Szomolnok abaujtona-megyei községben a tűz az ottani szeszfőz-deben támadt. A szomolnoki tüzoltóság Szomolnok-Hután volt mulatságon s mire hazatért a község már lángokban állott. A Rozsnyóról segítségül hívott tüzoltó-gal együtt tehetetlenek voltak a tűz szemben. 500 lakóház melléképületek

együtt leégett. Leégett a két templom, iskola, postaépület és dohánygyár is. 3000 ember koldusbotra jutott.

Elrabolt és megcsonkított gyermekek.

—
A kenyér keresetért.

Przemyslből jelentik: A közeli bucsujáró helyen történt a minap, hogy egy Drewicky nevű jaroslai parasztasszony alamizsnát dobott egy kézikocsiban vergődő nyomorék gyermeknek. A fiu e pillanatban „Anyám! Anyám!” kiáltással kezeit tördelve könyörgött az asszonyhoz, hogy vigye magával. A parasztasszony ekkor szemügyre vette a nyomorék gyermeket és elrémülve ismerte fel benne az ő három évvel ezelőtt eltűnt fiát és ajultan esett össze.

A zarándokok, akik tanui voltak a jelenetnek, rögtön az asszony és a fiu segítségére siettek, de ekkor kilépett a tömegből egy robusztus férfi és miután felismerte a helyzetet, a kis kocsi elakarta tolni.

Midőn a fiu jajgatva zokogni kezdett, egy ökölcspással el akarta hallgattatni a bestiális ember; a hozzá közelítő zarándókat megfenyegette élesre fent késével, sőt egyiket mellbe is szurta. Ebben a kritikus pillanatban jelent meg a csendőrség. — A többi koldusok, akik szintén magukkal vonszoltak egy-egy nyomorék gyermeket, a társuk segítségére siettek, de amint a csendőroket megpillantották, igyekeztek minél előbb eltűnni a láthatárról.

A kis fiut a község házára vitték, ahol jegyzőkönyvet vettek föl vele. Ebből kitűnt, hogy a gyermeket három évvel ezelőtt, mikor anyja a bucsujáró helyen volt és a nagy tömegben eltévedt, egy idősebb gyermekkel kolduló ember egy kunyhóba cipelte erőszakkal. Ott a lelketlen ember megkötözte, a lábait két gerendán keresztbe fektette és minden erejével ráugrott a lábaira, hogy a lábszársontjait kettétörte. Mikor a szerencsétlen gyermek hosszú idő múlva magához tért, az állatias ember még kiesavarta és elfordította, majd a másik csontjához kötözte a lábszárát, nehogy a csonttörés újra összeforadjon. De még ezzel sem elégegett meg az emberbőrbe bujt fenavad.

Ilyen irtózatosságon elrutitva vándorolt a szegénygyermek a koldussal vásárról-vásárra és minden bucsuhelyet fölkerestek.

A vallomás.

— Regény. —

Irtó: Mátrai.

(Folytatás.)

„Itt akadunk a dolog bibijére” — viszonza Kovács. „A fennálló törvények szerint bátyámnak mindenestire igaza van. Az isten óvjon, hogy törvényeink jogszerűségét kétségbe merjem vonni. A törvénynek, mely alatt élünk, önként kell hódolnunk. De azért az igazságos ember meggyőződését nem áldozza fel vakon a fennálló törvények kedvéért s nem fog mindent föltétlenül helyeselni, csak azért, mert azt a törvények előírják. Az igazi jog nem mindig a törvényekben alapszik.”

„Ezt a törvények folytonos változásából bizonyítom be.”

„Nem minden, ami divatban van, szép is egyszersmind; nem minden ami törvény, jogos is — azért keletkeznek mindig új törvények. Az olyan törvény, amelyen a hamisítatlan jogosság kifejezésre talál, örökkévaló; azt nem lehet érinteni, nem megszüntetni, nem más által pótolni. Oly törvény ellenben, amelyben a valódi jogosság nem hamisítatlanul talál kifejezésre, annyi folytonosan megújuló támadásnak, új megváltoztatásnak és javításnak lesz kitéve, míg a valódi jogosság kifejezésére akad.

— Az ugynevezett uszoratörvények, melyek készpénz kölcsönökre megszabott

kamatlábat előírják, szintén azon törvények közé tartoznak, melyeket — gyengéden mondva — tökéletleneknek kell neveznünk.

— Eltekintve attól, hogy az ilyforma törvények más államokban egészen ismeretlenek, vagy régen érvényen kívül helyezettek; eltekintve attól, hogy már nálunk is a legtekintélyesebb jogtudósok azok ellen nyilatkoznak, a törvényhozás is már — a közvélemény követelményeinek engedve, azok tökéletes érvényen kívül helyezésére, vagy legalább is ama törvények megjavítására látja magát kényszerítve, csak azon egyszerű, eltagadhatatlan körülményre akarok figyelmeztetni, hogy emezzen uszoratörvények a birtok felett szabad rendelkezési jogról szóló egyéb törvényeken tetemes csorbát ejtenek.

— A birtokost elvitáztatlanul illeti a jog, birtokával — ha ez által másnak jogain csorba nem ejtetik, szabadon és korlátlanul rendelkezhetni. Nem létezik, például, jogalapelv, mely akadályozhatna, ha pénzemet az ablakom akarnám kidobálni. Szintoly kévéssé, vagy még kévéssé létezik olyan, mely megtiltana, vagy vagyonomból a lehe ő legnagyobb hasznót húzzam. Ez ellen még azt sem lehet felhozni, hogy adott kölcsön utáni kamatfelvétellel idegen jogokat csorbitanék: mert kölcsönt követelni tölem senkinek sincs joga s a kölcsönvevő is e jogot csak akkor szerzi meg magának, ha a kölcsönadóval a feltételekben, melyek alatt a kölcsönt felvenni óhajta, tehát a kamatfizetésben is — megegyezett, azaz maga a kölcsönkötés által.

— Jog szerint tehát misem állhat utjában a kölcsönadónak, az adott kölcsön után annyi kamatot követelni, amennyit csak akar; ép úgy, amint valamely lakás bérbeadója azért oly nagy bért köthet ki magának, amint neki tetszik.

Az uszoratörvények védői különösen azon nézetre támaszkodnak, hogy ezen korlátok megszüntetése által a pénzirtokosok kezébe oly hatalmas adatnék, mely egyrészt a birvágyat tetemesen ingerelné, másrészt tágas tért nyitna igazságtalan nyomorgatásnak.

— E nézet azonban egészen téves, mert a tapasztalás az ellenkezőt bizonyítja. (Folyt. köv.)

NYILTTÉR.)*

A nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmébe!

Azon téves híresztelések ellenében, hogy üzletünk munkaképessége már decemberig le van foglalva, van szerencsénk a nagyérdemű hölgyek és megrendelőink szives figyelmébe hozni, hogy augusztusi szünetünk elmúltával, tehát szeptember hó 1-től mindennemű a női szabósághoz tartozó helybéli és vidéki megrendelést elfogadjunk és azokat gyorsan és pontosan eszközöljük és arra törekszünk, hogy nagy becsű megrendelőinket szokatlan különlegeségekkel lepjük meg.

Oriási választékú, legjobb szövetszövetminták gyűjteményünket kívánatra (vidékre bérmentve) készséggel megküldjük.

Írántunk eddig tanúsított kegyes pártfogásukba ajánlva magunkat, minél számottevőbb megrendeléseket kérve, a legszorgalmasabb tisztelettel

Özv. Ring Marie és Veje

női ruha varrótermei,
DEBRECEN, Batthiány-u. 1. — Telefon 442.

Fix fizetés és magas jutalek mellett keres ügyes ügynököket sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására:
Lészay és Társa
bank és sorsjáték üzlet
Budapest, VI. Gyár-utca 48.

Uj kenyérsütőde.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy még Debrecenben nem létezett, tisztán készült

valódi komlós házi KENYÉRSÜTŐ-dét

nyitottunk. Külföldi tapasztalataink, melyeket Bulgária, Fiume, Románia, Bukarest, s több nagyobb városokban szerestünk, főtörékvésünk oda fog irányulni, hogy Debrecen város n. é. közönségét, a legkitünőbb és tisztán készített komlós házi kenyérral szolgáljunk ki, melyet

kilogrammonként 10 krajcárért árusítunk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel:

Sztoján Nikolics, Luba Gyorgyovics.

Üzletvezető:

Maroscher János.

Sütőde: **Csap-utca 22. szám.**

Elárusítóhely:

Dégenfeld-téri sátor 35. szám, 4. sor.

Az iskolai év

kezdetevel ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe.

Fiu- és Leány fehérneműk, Paplanok, Matraczok, Ágyterítők, Ingek, Gallérok, Kézeldők, Zsebkendők, Nyakkendők, Esernyők, Pamut- és Gyapju takarék

nagy választékban, olcsó szabott árakban.

Szabó Lajos Fiai

Debrecen,

Divat-, vászon- és szőnyegáruház.

717-905. sz.

Árverési hirdetmény.

A f. évi makkoltatási és téli legeltetés tárgyában.

Alólirt uradalmi Erdőhivatal hözhírré teszi, hogy az összes erdőkből mintegy 80 ezer kataszt. hold makkoltatásra kedvező vízben bővelkedő uradalmi tölgy, cser és bükk erdőségeiben termett makk és ezzel kapcsolatos téli legeltetés az Erdőhivatal hivatalos helyiségében (Belényesi udvari épület) folyó éviszeptember hó 11-én d. e. 9 órakor nyilvános szóbeli árverésen az árverési jegyzőkönyv és szerződési feltételek mellett a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Miről venni szándékozók oly megjegyzéssel értesíttetnek, hogy az árverési és szerződési feltételek, valamint az egyes erdők becslési, illetve kikiáltási árai alólirt Erdőhivatalnál megtekinthetők.

Belényes, 1905. évi augusztus hó 26-án.

A nagyváradi gör. kath. püspökség! uradalmi Erdőhivatal

1375

DEUTSCH LAJOS

Piac-utca 38. sz. alatti fűszerkereskedésben

korpa

a legjutányosabb napi árban kapható.

2310

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét mélyen leszállított árakon árusítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű

Brüsszeli szőnyegeinket

igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr.-ért kaphatók.

Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajból

tetemesen leszállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány héttig tart. 1886

Szabó Lajos Fiai cégnél
Debrecen.

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

vízvezeték, légszesz, fűrdőberendezés, clozettek, csatornázás, szivattyúk, lég-és gázmotok

felszerelését a legnagyobb pontossággal készítik.

Elvállalok minden e szakmába vágó új berendezéseket, szakértelmű kivitelben jótállás mellett.

Elfogadok javításokat és átalakításokat.

A n. é. közönség pártfogását kérve, tisztelettel

MÁTÉ JÁNOS,

vállalkozó, Péterfia-u. 19. szám. Telefon 321. sz.

Legjobb bajuszodró a híres debreceni

„CIVIS“ bajuszpedró.

Nem tépi, jól összefogja s nőteti a bajuszt.

== 1 doboz ára 40 fillér. ==

Készítője s főraktára:

MIHALOVITS JENŐ

gyógyezertára

DEBRECEN, A VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

Gerüchte zu verbreiten! Micsoda disznóság ilyen híreket terjeszteni!

Az az ellenőrizhetetlen hír is járja, hogy a tisztek a 22-iki támadáshoz hasonlóan terveznek az időközben történt hírlapi nyilatkozatok miatt.

Bosits és Sartory.

Bosits hadnagy már csaknem egészen kigyógyult sebeiből. Fenn jár, elgarettázik és csak a balfüle tövében van még egy heggedő seb.

Sartory hadnagy nem utazott el a városból. Rendesen végzi szolgálatát, sétálgat a városban és még tegnap délután is tisztek társaságában tenniszezett.

Kiderült, hogy a 22-ikét megelőző éjszakán a két tiszt egész reggelig pezsgőzött Sartory Kovács-utcai lakásán és jóformán részegen mentek a „Kassai Hírlap” szerkesztőségébe.

Rosenfeld, a megszökött tartalékos, a kire a magyar vezényszó miatt súlyos büntetés várt, nem került meg. Azt hiszik, hogy Amerikába utazott.

A VÁROSHÁZARÓL.

A nagyerdő jövője. Török Gábor erdőmester a nagyerdei parkon több újítást akar eszközölni a tárgyban terveket is készített. Így a jövő nyárára már drót-sövénynyel akarja a parkot körülvétni, hogy az mindenképpen védve legyen az éjjeli csavargók rombolásai ellen stb. Az erdőmester javaslata felett az a havi közgyűlés fog dönteni.

A jog- és pénzügyi bizottság ma d. u. 3 órakor ülést tart, melyen Körner Adolf elnökle alatt több fontos közgyűlési tárgyat készít elő.

Debrecen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város házipénztárának és az általa kezelt különféle alap-pénztáraknak 1906. évre egybeállított költségelirányzata a város számvevői hivatalánál a mai naptól kezdődő 15 napi közszemlére kitétetett. Ezen körülményről a város adózó lakossága oly felhívással értesítették, hogy ezen költségelirányzati munkálat a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthető és az az ellen irányuló esetleges észrevételek írásban, a törvényhatósági közgyűlést megelőző 5 nappal a városi tanácshoz beadhatók. Kelt Debrecen szab. kir. város tanácsának 1906. évi augusztus hó 25-én tartott üléséből. A városi tanács.

A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.

Debrecen, aug. 29.

Debrecen város jog- és pénzügyi-bizottsága tegnap délután Körner Adolf elnökle alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak: *Simonffy Imre, Szilágyi Imre, Kovács József polgármester, Márk Endre, dr. Dóczy Emil, Aczél Géza, Roncsik Lajos és dr. Varga Károly* tb. tanácsnok bizottsági előadó.

Adóelengedések a szárazság miatt.

Győr vármegye felirt az országgyűléshez, hogy a jövőben ne csak a földbirtokosok, hanem a földbirtokok is részesüljenek adóelengedésben. Miután pedig erre vonatkozólag a törvény nem intézkedik, kéri az 1883. évi 64. t.-cikk 49. szakaszának ilyen értelemben való módosítását.

Dr. Dóczy Emil szól érdemlegesen a tárgyhöz, amely az idej nagy szárazság miatt ugyancsak aktuális. Különösen Hajdumegyében, ahol ugyszólván semmi kapás

növény nem termett s egyébként is rossz esztendő volt. Melegen pártolja Győr vármegye átiratát, de megtoldja azt azzal az indítvánnyal, hogy az adóelengedés ne csak a szántóföldek, hanem a legelőbirtokok után is számítassék.

A bizottság a javaslatot ilyen értelemben hozza meg, javasolja a közgyűlésnek, hogy szorosán Debrecen és környékére tekintettel a miniszter már az idén kivételesen így járjon el, kintve a bennünket ért elemi csapásokra s engedje el az adót azoknak, akiknek földje semmi vagy nagyon kevés hasznot hajtott.

Anyagi ügyek.

Ezután a várost anyagi oldaláról érintő ügyeket intézett el a bizottság.

A városi körkémence téglagyártásra 8000 korona póthitelt kért. A bizottság javasolja a 8000 korona megszavazását. A Tiszavidéki Mezőgazdák szövetsége üzlet-részek jegyzésére szólította fel a várost. A bizottság javasolja, hogy 10 üzletrészt összesen 1000 korona értékben jegyezzen Debrecen városa. Özv. Steinfeld Mihályné felajánlotta a városnak a vajdalahosi bérleten épült gazdasági épületeket megvételre. A bizottság javasolja a megvételt a szakértők által felvett becslés szerint.

Zombor város József kir. hercegnék szobrát akar emeltetni s kéri a várost hozzájárulási összeg megszavazására. A bizottság csak az esetben szavazna meg hozzájárulását, ha országos mozgalom indítatik és pedig illetékes hatóság — például a főváros — által.

Egyéb ügyek.

Kardos László debreceni nagykereskedő, mint a közkórház szállítója, — arra kérte a várost, hogy áruin a város címerét, mint védjegyet és ezenkívül a város szállítója címét használhassa.

A bizottság javasolja a kérelem teljesítését az esetben, ha Kardos László évente 20 koronát fizet a város szegényei javára.

Hidvéger Mihály városi bérlő arra kéri a várost, hogy a bérelt birtokon építsen a város új dohánypajtákát. A bizottság a kérelem teljesítését megtagadni javasolja.

Tordavármegye felirt a képviselőházhhoz, hogy a pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségeket osszák ketté s a tisztviselők egy része megyei számtisztekre a megyék hatásköre alá osztassék be.

A bizottság ez ügyben nem hoz javaslatot, kimondván, hogy ez tisztán a megyei törvényhatóságok dolga.

A városi építési bizottság a külkerületi építkezésekre vonatkozólag szabályrendeletet készített, melyet azonban több rendbeli módosítás végett a bizottság visszautalt a tanácshoz.

A hordárpár gyakorlása tárgyában a város szabályrendeletet alkotott, mely szerint ezután a hordárság önálló ipart fog képezni s a hordárokat nem adja ki a város bérbe egyes vállalkozónak. A szabályrendeletet a bizottság a miniszter által kívánt módosításokkal jóváhagyólag terjeszti a közgyűlés elé.

Új ipartelep Debrecenben.

Melocco Péter ismert debreceni cementgyáros új ipartelepét akar Debrecenben létesíteni s arra kéri a várost, hogy egy 2000 négyszögöl területet jelöljön ki és engedjen át neki akár bérösszegért, akár méltányos feltételek mellett örök áron.

Aczél Géza pártolná a kérelmet, miután az új ipartelepen sok munkás kapna alkalmazást stb. De előbb tudni kellene, milyen arányu akar lenni a gyártelep, hány embert akar alkalmazni s milyen dimenziók mellett akarja létesíteni.

A bizottság javasolja ez irányban Melocco felhívni előterjesztésre, aki ha megfelelő felvilágosításokkal szolgál, méltányos áron kap a várostól akár bérben, akár örök áron telket, talán a Salétrom lakत्या mellett.

SZÍNHÁZ.

Zilahy társulata Aradon szombaton este kezdte meg a néhány hétig tartó pótsszezont János vitéz előadásával. — A szinkör egészen megtelt, az első támlásszéksorban a debreceni Vilmos huszárezred tisztjeivel, a kik most Ujaradon gyakorlatoznak. Itt említjük meg, hogy Zilahyné szeptember 10-én a Királysínházban játsza János vitéz szerepét.

Gotterhalte a színházban. Trencsén-Tepliczről írják nekünk: A trencséntepliczi nyári színház igazgatója e hónap huszadikán a nemzeti ünnep alkalmával oly módon adott kifejezést nemzeti érzületének, hogy a színlapon nagy „ünnepi előadást” hirdetett. A magyar közönség legnagyobb csodálkozására azonban a zenekar a magyar nemzeti ünnepre való tekintettel a Gotterhalte című dalt játszotta. Visszakövetelte-e a közönség a belépődíjat, arról hallgat tudósítónk. De, hogy joga lett volna azt a becsapást így is megtorolni, ez kétségtelen.

Harc a páholyokért.

A színházbizottság javaslata.

Debrecen, aug. 29.

Zilahy Gyula színházigazgatónak az az ötlete támadt, hogy az állóhelyből páholyokat csináltat. Három páholy lesz belőle és kilene bérlő igénye nyerhet kielégítést.

Mikor ennek híre ment, megmozdultak a páholyokért lelkesülő bérlők s kilene helyett harmincheten harcoltak a bérleti jog elnyeréséért. A mesés háboruban, a minőhöz hasonló a vidék egyetlen színháza, egyetlen városa sem tud felmutatni, maga Zilahy Gyula ijedt meg legjobban. A tervből gordiui oszomot bogozott s a megoldását a színházbizottságra bízta. Rá nézve kellemetlen, akárkit részesít előnyben, mert mindenképpen huszonnégy páholy nélkül maradt család neheztelését vonja magára. Ha pedig neheztelésről van szó, hát szakadjon ez inkább a színházbizottság nyakába.

Az első hiba mindenesetre az volt, hogy az állóhelyből páholyokat csinálnak. A három páholy együttvéve harmadrész annyi jövedelmet sem ad az igazgatónak, mint egy évad során az állóhely. De hát ez már a Zilahy dolga. A másik hiba az volt, hogy a páholybérletek jogát a színházbizottságra bízta. És pedig szintén a Zilahy Gyula dolga.

Veszedelemes precedenset alkotott belőle. A színházbizottságot olyan jogkörbe ültette, amely tulajdonképpen a színházigazgató üzleti dolga lenne. Intézte volna Zilahy. Intézte volna legjobb belátása szerint. Ha alkotni akar, ne térjen ki a következmények elől sem. De a színházbizottságot bevonni a megoldás processusába, tévesztett lépés volt.

Mert milyen címen bírálhatja el a színházbizottság, hogy kit illet a páholybérlet joga. Erkölcsei, vagy vagyoni kritikát akar gyakorolni? Egyikhez sincs joga. Avagy talán minősítéshez akarja kötni a páholybérleteket s az elsőbbségi jogokat azoknak adja, akik a vaskorona rend tagjai s csak azután jönnek a többiek. Rendet, nemzeti oklevelet, vagy pénzt akar az általa

Iskola Czipők, Fiu Kalapok és Fehérueműek, melyek okád áránban szerkesztik be az összes megjelölt
Központi Cipő és Kalap Áruházban
 Debrecen, Dróher Söröszarnok mellett. — Telefon 435. sz.

képviselt Zilahy? Mindenesetre azt akarja, hogy aki bérel, az fizessen. Hát a pénz nem egyforma? Nem mindegy az Zilahynak, hogy valóságos belső titkos ur, vagy pedig munkája és szorgalma révén ilyen áldozatokra képes polgár fizeti?

A páholybérletekbe kár volt beleavatkozni a színházbizottságnak. Tulhaladott álláspont ugyan, de kár volt. Ha pedig mégis beavatkozott, akkor intézte volna el a kérdést úgy, amint azt régebbi jogok révén elbírálni lehet. A jelentkezők között ugyanis vannak, akik megelőzőleg is páholybérlet voltak, jogukat családi, vagy más körülmények miatt engedték át s most újabb alkalom van rá, a régi jog respektálásával vissza akarják szerezni.

Ilyen pl. a Kaszinó. Évtizedeken át bérlelte volt a színház, pár év előtt azonban előzékenyen átengedte jogát a városnak. Minden estére bérlete volt s most minden este használja a Kaszinó helyett a város ezt a páholyt.

Ahogy az újabb páholybérlet felszínre jutott, a Kaszinó is előállott. A régi jogot kérte vissza. A város azonban azzal a tekintélyes testülettel szemben, amely határozatánál több intelligens embert számlál tagjai között, elkövette a nem várt udvariasságot. Az előzékenységet hálátlansággal fizetett. A kaszinótól megtagadta a minden estére szolgáló bérleti jogot.

Miért? Hiszen egy ilyen tekintélyes testület a város intelligens elemeit öleli fel. Egy ilyen testületet megfosztani a színházról mégis csak több, mint amennyit a színház-bizottsági beavatkozás után elhallgatni lehetne. Nem kért a Kaszinó egyebet, csak régi jogának visszaállítását; annak a jognak, amelyet éppen a városnak engedett át előzékenyen.

Ott, ahol 600 intelligens férfi van együtt, nem lehet azt mondani, hogy ti csak „O” napon mehettek a színházba. Csak a családoknál egészen másképpen van. Csak a családok nem szívesen néznek háromszor egy darabot, de a kaszinó hatszáz tagja közül minden estére van jelentkező s egy ilyen tekintélyes testületet nem lehet kerlátok közé szorítani.

A színházbizottság határozata joggal esik zokon a kaszinóban s a tanácsnak, ahová felebbezés útján ez az ügy került, a legszebb kötelessége most az, hogy a tapintatlanul felvetett disszonanciát kifogástalan határozattal tegye jóvá. Erre kötelezi a tanácsot a kaszinó régebben tanúsított előzékenysége is.

Ami azután a többi jelentkezőt illeti, ott is elsősorban azokat juttassa a város páholyokhoz, akik régebbi jogok visszaállítását kérik. Amennyiben ilyenek nem volnának, tessék dönteni sorshuzással. Döntés a sors. Mert sem a színházbizottság, sem a tanácsot nem jogosítja fel senki és semmi arra, hogy a jelentkezőket, a Thália oltárához járulni óhajtókat megbírálja, vagy fumi-gálja.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Szeőke István dr. helyettes főügyész nyári szabadságáról hazatért s hivatala vezetését átvette. — Dr. Somló Bédög kolozsvári egyetemi tanár tegnap Debrecenben időzött.

* **Az új üzletvezető hivatalba lépése.** Uhlarik Béla máv. főfelügyelő, a debreceni üzletvezetőség új főnöke szeptember 1-én, pénteken érkezik Szegedről Debrecenbe s másnap már átveszi hivatalát. Ugyanezen napon távozik a körükből Tolnay Kornél úr vezető, a kinek bucsulakomája egyúttal bankett lesz az új hivatalfőnök lisztelőtére.

* **Új tanárok a Dóczyban.** Az év. ref. felsőbb leányiskola igazgatótanácsa tegnap két új tanárt választott, ref. tanárt és

énektanárt. Rajztanár egyhangú választás útján Hajdu Béla helybeli rajztanár lett, a tanárkar által egyedül ajánlott Gyökössy Lajos tavalyi ideiglenes tanárral szemben. Énektanár Tóth Lajos gyöngyösi kántor lett, Lovass László első helyen ajánlott budapesti hangversenyorganistával szemben.

* **A gör. katolikusok bucsuja.** A debreceni görög katolikus hívek zárandó csoportja ma, kedden este hat órakor Papp János lelkészük vezetése alatt térnek vissza Mária-Pécerről.

* **A Kaszinó új képe.** A debreceni társadalmi élet kiváló tagjait magában foglaló Kaszinó diszterme már eddig is a legszebb történelmi arképesarnok volt. Most azonban két új és felette értékes képpel szaporodott a diszterem, ahol most helyezték el II. Rákóczi Ferenc és Wesselényi Miklós életnagyságu képeit.

* **Békéltetések.** Az ipartestület békéltető bizottsága szeptember 5-én, kedden délután 3 órakor rendes ülést tart, melyen Vetéssy Béla elnökle mellett folyó ügyeket intéz el.

* **Díjazás cseppel.** A Polgári Lövéde vasárnap délutáni házi versenyén díjat nyertek: Mélylövésessel Szabó Sándor 4 koronát, körilövésessel Fürst Ödön 2 koronát. A junior-díj, két korona ismét Torma Lajosé lett.

* **A tifusz terjedése.** A sűrűn szaporodó tifusz eseteknek sajnos, még eddig nem sikerült gátat vetni. A napi megbetegedések állandóan 1—4 között váltakoznak. Tegnap is négy újabb tifusz esetet jelentettek be. A szomorú jelenségben csak az vigasztaló, hogy a betegség nagy részben csendes lefolyású s ritkán végződik halállal.

* **Szakosztályi ülések.** Az asztalosok és fodrászok szakosztályának választmánya tegnap délután ülést tartott az ipartestület elsőemeleti tanácstermében. Mindkét szakosztály kérvényi ügyeket tárgyalt.

* **Felgyújtott Cegléd-utcai temető.** Kevésbe mult, hogy tegnap délután a Cegléd-utca végén elzárt Dobozi temető a tűz martaléka nem lett. A veszedelmet a gyermekek gondatlan játéka okozta, gyufát gyújtottak s az égő gyufákat eldobták. A nap forró heve kiszáradt avar tüzet fogott s a hetetlen gyorsasággal terjedt. Szerencsére az arra járó emberek észrevették a veszedelmet, értesítették a temető csőszét s elejét vették a bajnak. A tűz színhelyére kivonult a tűzoltóság is, de már dolga nem akadt.

* **Tegnap halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debrecenben: Pócsi Ferenc ref. 59 éves, Aszalós Margit ref. 13 éves, Bodrog Gábor ref. 26 éves, özv. Luci Mihályné ref. 62 éves, Peres Zsuzsanna ref. 8 hetes, Celler Béla r. k. 26 éves, Fodor Erzsébet ref. 18 napos.

* **Felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam.** A földművelésügyi miniszter pályázatát hirdet a székesfehérvárosban szervezett felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra. Ez a tanfolyam egy évig tart s novemberben kezdődik. Olyan pályázókat vesznek föl, akik a magyarországi gazdasági akadémiát vagy valamely gazdasági intézetet jó sikerrel végezték el és kifogástalan egészségűek. Vannak egész (100 korona) és fél (ötven korona) segítődíjak, amelyet az illetők havonként kapnak. A pályázat-kérvényeket szeptember 10-ikéig lehet a földmü-

velésügyi miniszternek címezve, ahhoz a gazdasági intézeti igazgatósághoz beadni, ahonnan a folyamodó bizonyítványát szerzte.

* **Hamis huszasok.** Élelmes ember Szegedi Sándor hetes s holmi csekélységen nem igen szokott fenn akadni. Tegnap is két régi huszason adott tul, melyet két korona fejében szózott rá özv. Kovács Mihálynéra. A becsapott árus asszony azonban család miatt a rendőrségen följelentette az élelmes hetest.

* **Állattjárvány Derecskén.** Hivatalosan jeletik, hogy Derecskén az állatok közt a léptene fellépett s a község e miatt zár alá vétetett.

* **Kutatás a nagyerdei betörők után.** A Simonyi-uti vakmerő betörőket, dacára az erélyes nyomozásnak, mindezideig nem sikerült kézrekeríteni. Hadházon történt legutóbbi szereplésük óta eltűntek és sem a rendőrség, sem pedig a csendőrség nem bir nyomukra akadni. A vizsgálat eddigi eredménye a már közöltekön kívül semmi pozitív adatot fel mutalni nem tud, csupán tapogatózásból, feltevésekből áll az egész. Abban a feltevésben, hogy a betörést cigányok követték el, ugy a csendőrség, mint a rendőrség véleménye megegyező, sőt azt is tudni vélik, hogy kik lehetnek ezek a cigányok. Szerintük Rostás Imre a fiával és Nagy János nevű társuk volnának a keresett betörők. Annyi tény, hogy ezek a betörés napján eltűntek a téglavető telepről. A három cigány a hadházi betörés után állítólag Jász-kisér felé vette útját. Mint hadházi tudósítónk értesít, a vakmerő betörők nemcsak Klein Ignác szatócsához törtek be az emlékezetes éjjelen, hanem Müller Antal gőzmalmába is behatoltak. Itt azonban írományokon kívül semmit sem találtak. Müller a betörés óta állandóan két felfegyverzett éjjeli őrrel őriztetni háza tájékát.

* **Bőr árusítása fűszerüzletekben.** A kereskedelemügyi miniszter kimondotta egy előfordult esetben, hogy ha a fűszer- vagy vegyeskereskedő kieszerzett állatbőrt akar árusítani, akkor erre külön iparigazolványt köteles váltani.

* **Bűnös leány.** A rendőrség már napok óta keresi Kovács Zsófia családleányt, aki lopás gyanúja alatt áll. Állítólag Suhajda János nevű nagyváradi vendéglőst érzékenyen megkárosította s megszökött.

* **Halál a vonaton.** A vasuton tragikusan véget ért Nagy Sándor hulláját tegnap a rendőrség jelenlétében Varga Emil és Balkányi Ede kerületi orvosok felboncolták. A boncolás során megállapították, mint azt már tegnapi számunkban helyesen jelentettük, hogy Nagy Sándor halálát szívizomhűdés okozta. A szerencsétlen véget ért Nagy Sándort ma délután fogják temetni a Telek-utcán levő lakásáról.

* **Újítás a postán.** Vörös László kereskedelemügyi miniszter üdvös rendeletet adott ki az ajánlott levelek és csomagok felvételének egyszerűsítésére. Eddig az ajánlott leveleket és csomagokat a fölvevő tisztviselő először a fölvevőkönyvhöz vezetette be, azután foladóvevényt állított ki róla. Az új rendelet szerint ezt az eljárást másolópapírossal végzik, azaz a fölvevő lap egyik

lapja recézett vevényekből áll, melyre a tisztviselő fölírja a címzettet, mely a következő két oldalon másolva, a postahivatal száma megmarad. Ez az eljárás a fölvetelt gáorsítja, a közönséget a hosszas várakozástól megkíméli, a tisztviselőnek pedig kevesebb munkát ad. A rendelet szeptember elsején lép életbe.

* **Talált óra.** Folyó évi aug. hó 27-én a „Bocskay” szilótelepen 1 drb. zsebóra találtatott, felhivatik a tulajdonos, hogy kellő igazolás mellett az órát a mezőrendőrkapitányságnál átveheti.

* **Tífusz-beteg a népkertben.** Nagy néptömeg verődött össze tegnap délelőtt a népkertben, hol egy fiatal, meglehetősen züllött kinézésű ifju halálra váltan feküdt egy lócán. A hozzá intézett kérdésekre alig birta elmondani, hogy Ács Lászlónak hívják, 19 éves, lakatos-segéd. Az ifju Kolozsvárról Debrecenig gyalog tette meg az utat. Ide érve, kimerülés vett rajta erőt s oly rossz szul lett, hogy alóltan esett össze. Ács Lászlót kocsin a kórházba szállították, a hol azonnal ápolás alá vették. Dr. Hutiray orvos megállapította, hogy Ács a kimerülésen kívül tífuszban szenved. — Állapota súlyos.

* **Arany Bika Mulató.** A debreceni közönség kellemesen fog visszaemlékezni az idei orfeumra, mert ez felül multa az eddigi. Carmellini a hírneves bűvész, oly szép sikert ért el, hogy az igazgatóság jónak látta három napi vendégszereplését meghosszabbítani. Bűvész előadása állandó, csodálatot és derűtséget kelt, Grünau Poldi ügyes és jobbnál-jobb kupléival fogva tartja a közönséget. Berényi Izsó szintén igen tetszik. A hölgyek közül kiválik Dussy Angela szép előadásával és a Wandrey nővérek csinos megjelenésükkel. Virág Izsó a közönség előtt közkedvelté vált ének és tánc humorista f. hó 31-én esütörtökön tartja jutalom és bucsu előadását. A bucsu előadás iránt nagy az érdeklődés, mert az összes tagok új reportoirral lépnek fel. Az ünnepélyes előadásra a jegyek már előre is válthatók a jutalmazandónál.

* **A Hungária-kávéházban naponta zeneestély tartatik.**

* Solingeni zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek, fésűk, kefék, illatszerek és szappanok, fényképek, tükrök, tintatartók, dohányzó-készletek és mindenféle célszerű ajándéktárgyak beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik újdonságok áruházát, Piac- és Szent Anna-utca sarkán.

* Fulardiu 22, Impress 33, francia atlas-satin 74 fillér, míg a raktár tart, Bartha üzletében.

* Diákok részére legújabb divatu kalapok és sapkák, kitűnő szabású ingek, gallérok és kizolók, elegáns nyakkendők, zsebkendők és harisnyák olcsó, szabott árban kaphatók Fekete Jakab uri divat üzletében, főtér.

* Iskolás leányok részére harisnyák, keztyűk, kötények nagy választékban kaphatók Bartha üzletében, főtér.

* **A híres Hajdusági bajuszpedró,** csodahatását külföldön is elismerik, mert bajusznövesztő hatása meglepő gyors. — 1 doboz 50 fillér. Kapható Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél, Debrecen, Kossuth-utca 8. sz. „Aranygyászaru” gyógyszerár.

* Kézimunka hozzávalók: Congre, Canava, Smyrna, legolcsóbb Barthánál.

* **Anticél a legjobb gyógyszer:** fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevonni, egy pár csepp a tenyeren eldörzsölve s a használati utasítás szerint belelegve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap s mindenki jót mond róla; kérdezzé ismerőseit, hogy használta-e már az Anticélt? Egy üvegcseke ára 1 korona 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Debrecenben kapható: Mihailovits, Grósz Nagy Ferenc, Murakózy, Tóth Béla és Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál.

NÉVJEGYEKET Debrecenben és olgón készíti a DEBRECZENI UJSÁG nyomdája.

Láng Lajos missziója.

— Apponyi Alberté a jövő.

Koalíciós kormány.

— Éjjeli távirat. —

— augusztus 28.

(Saját tudósítónktól.) A politikai helyzetben mintha lényeges változás lenne várható. Egyre erősebben tartja magát az a hír, hogy Láng Lajos homo regiusnak van ki-nevezve s hogy ő kezdi meg a koalícióval a tárgyalásokat.

Azt beszélük, hogy Láng Lajos meg van győződve arról, hogy Apponyi Albert gróf nélkül meg-egyezés nem jöhet létre. Ebből azt is következtetik, hogy ismerve gróf Apponyi Albert intranzingés álláspontját, Láng Lajos nevezetes viv-mányokat hoz a koalíciónak.

Ennek alapján a helyzetet szanálni lehetne, úgy hogy a koalíció kormányra juthatna.

Ez esetben Fejérváryék visszavonulnának s átadnák helyüket a koalíciós kormánynak.

Érdekes, hogy a szabadelvűpárt tagjai egészen lecsendesedtek. Egy egész osomó kilépés volt kilátásba helyezve, amelyekből azonban semmi sem lett s egyelőre marad minden a régiiben.

TÁVIRATOK.

Megrongált magyar-cimer.

Liptószentmiklós, aug. 28. Az itteni újonnan épült polgári iskolán a magyar cimert az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek összelövöldözték, megrongálták. A vizsgálót megindították.

A háborút folytatják.

Pétervár, augusztus 28. Hivatalos hírforrás jelenti, hogy az orosz-japán békekötésből semmi sem lesz. A cár Rosewelt javaslatát nem fogadta el s manifestumot bocsájtott ki, melyben megindokolja, hogy miért kell a háborút folytatni.

Égkeverő parasztok.

Telesvár, aug. 28. A megyébea négy községben méregkeverő banda működött, a kik 15—20 embert tettek el láb alól. A hatóság az erős gyanuokokra megkezdte a holttestek exhumálását.

Kassai katonai vérengzés.

Kassa, aug. 28. Fejérváry Géza, miniszterelnök értesítette a pénzügyigazgatóságot, hogy ha Klein Lipotné trafikengedélyért folyamodnék, azonnal, soron kívül és a város bármelyik részében megkapja a trafik engedélyt. Rosenfeldet, az eltűnt csendőrt még mindég nem találták meg. Valószínű, hogy öngyilkos lett.

Elhamvadt község.

Lapunk más helyén megemlékezünk a Szomolnok községben pusztító nagy tüzről. Késő éjjel még a következő táviratokat kapjuk erre vonatkozólag:

Kassa, aug. 28. Szomolnok abaujtonamegyei községben a tűz az ottani szeszfőzdeben támadt. A szomolnoki tűzoltóság Szomolnok-Hután volt mulatságon s mire hazaérkezett a község már lángokban állott. A Rozsnyóról segítségül hívott tűzoltókkal együtt tehetetlenek voltak a tűzszemben. 500 lakóház mellékpületekkel

együtt leégett. Leégett a két templom, iskola, postaépület és dohánygyár is. 3000 ember koldusbotra jutott.

Elrabolt és megcsonkított gyermekek.

A kenyér keresetért.

Przemyslból jelentik: A közeli bucsujáró helyen történt a minap, hogy egy Drewicky nevű jaroslai parasztasszony alamizsnát dobott egy kézikocsiban vergődő nyomorék gyermeknek. A fiu e pillanatban „Anyám! Anyám!” kiáltással kezeit tördelve könyörgött az asszonyhoz, hogy vigye magával. A parasztasszony ekkor szemügyre vette a nyomorék gyermeket és elrémülve ismerte fel benne az ő három évvel ezelőtt eltűnt fiát és ájultan esett össze.

A zarándokok, akik tanui voltak a jelenetnek, rögtön az asszony és a fiu segítségére siettek, de ekkor kilépett a tömegből egy robusztus férfi és miután felismerte a helyzetet, a kis kocsit elakarta tolni.

Midőn a fiu jajgatva zokogni kezdett, egy ökölcsapással el akarta hallgattatni a bestiális ember; a hozzá közelítő zarándókat megfenyegette élesre fent késével, sőt egyiket mellbe is szurta. Ebben a kritikus pillanatban jelent meg a csendőrség. — A többi koldusok, akik szintén magukkal vonszoltak egy-egy nyomorék gyermeket, a társuk segítségére siettek, de amint a csendőroket megpillantották, igyekeztek minél előbb eltűnni a láthatárról.

A kis fiut a község házára vitték, ahol jegyzőkönyvet vettek föl vele. Ebből kiténik, hogy a gyermeket három évvel ezelőtt, mikor anyja a bucsujáró helyen volt és a nagy tömegben eltévedt, egy idősebb gyermekkel kolduló ember egy kunyhóba cipelte erőszakkal. Ott a lelketlen ember megkötözte, a lábait két gerendán keresztbe fektette és minden erejével ráugrott a lábaira, hogy a lábszárcsontjai kettétörtek. Mikor a szerencsétlen gyermek hosszú idő mulva magához tért, az állatias ember még kicsavarta és elfordította, majd a másik comjához kötözte a lábszárát, nehogy a csonttörés újra összeforrjon. De még ezzel sem elégett meg az emberbőrbe bujt fenavad.

Ilyen irtózatosságon elrutitva vándorolt a szegénygyermek a koldussal vásárról vásárra és minden bucsuhelyet fölkerestek.

A vallomás.

— Regény. —

Irta: Mátrai.

(Folytatás.)

„Itt akadunk a dolog bibijére” — viszonza Kovács. „A fennálló törvények szerint bátyámnak mindenestire igaza van. Az isten óvjon, hogy törvényeink jogszerűségét kétségbe merjem vonni. A törvénynek, mely alatt élünk, önként kell hódolnunk. De azért az igazságos ember meggyőződését nem adozza fel vakon a fennálló törvények kedvéért s nem fog mindent föltétlenül helyeselni, csak azért, mert azt a törvények előírják. Az igazi jog nem mindig a törvényekben alapszik.”

„Ezt a törvények folytonos változásából bizonyítom be.”

„Nem minden, ami divatban van, szép is egyszersmind; nem minden ami törvény, jogos is — azért keletkeznek mindig új törvények. Az olyan törvény, amelyen a hamisítatlan jogosság kifejezésre talál, örökkévaló; azt nem lehet érinteni, nem megszüntetni, nem más által pótolni. Oly törvény ellenben, amelyben a valódi jogosság nem hamisítatlanul talál kifejezésre, annyi folytonosan megújuló támadásnak, új megváltoztatásnak és javításnak lesz kitéve, míg a valódi jogosság kifejezésére akad.”

— Az ugynevezett uszortörvények, melyek készpénz kölcsönökre megszabott

kamatlábát előírnak, szintén azon törvények közé tartoznak, melyeket — gyengéden mondva — tökéletlenségnek kell neveznünk.

— Eltekintve attól, hogy az ilyen törvények más államokban egészen ismeretlenek, vagy régen érvényen kívül helyezettek; eltekintve attól, hogy már nálunk is a legtekintélyesebb jogtudósok azok ellen nyilatkoznak, a törvényhozás is már — a közvélemény követelményeinek engedve, azok tökéletes érvényen kívül helyezése, vagy legalább is ama törvények megjavítására látja magát könszerítve, csak azon egyszerű, eltagadhatatlan körülményre akarok figyelmeztetni, hogy emezzen uszoratörvények a birtok felett szabad rendelkezési jogról szóló egyéb törvényeken tetemes csorbát ejtenek.

— A birtokost elvitázhatalanul illeti a jog, birtokával — ha ez által másnak jogain csorba nem ejtetik, szabadon és korlátlanul rendelkezhetni. Nem létezik, például, jogalap, mely akadályozhatna, ha pénzemet az ablakon akarnám kidobálni. Sántoly kevéssé, vagy még kevésbé létezik olyan, mely megtiltana, vagy vagyonomból a leheő legnagyobb hasznot húzzam. Ez ellen még azt sem lehet felhozni, hogy adott kölcsön utáni kamatfelvezetellel idegen jogokat csorbítanak: mert kölcsönt követelni tölem senkinek sincs joga s a kölcsönvevő is e jogot csak akkor szerzi meg magának, ha a kölcsönadóval a feltételekben, melyek alatt a kölcsönt felvenni óhajta, tehát a kamatfizetésben is — megegyezett, azaz maga a kölcsönkötés által.

— Jog szerint tehát misem állhat utjában a kölcsönadónak, az adott kölcsön után annyi kamatot követelni, amennyit csak akar; ép úgy, amint valamely lakás bérbeadója azért oly nagy bért köthet ki magának, amint neki tetszik.

Az uszoratörvények védői különösen azon nézetre támaszkodnak, hogy ezen korlátok megszüntetése által a pénzirtokosok kezébe oly hatalom adatnék, mely egyrészt a birtogat tetemesen ingerelné, másrészt tágas tért nyitna igazságtalan nyomogatásnak.

— E nézet azonban egészen téves, mert a tapasztalás az ellenkezőt bizonyítja. (Folyt. köv.)

NYILTTÉR.*)

A nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmébe!

Azon téves híresztelések ellenében, hogy üzletünk munkaképessége már decemberig le van foglalva, van szerencsénk a nagyérdemű hölgyek és megrendelőink szives figyelmébe hozni, hogy augusztusi szünetünk elmúltával, tehát szeptember hó 1-től mindennemű a női szabósághoz tartozó helybéli és vidéki megrendelést elfogadunk és azokat gyorsan és pontosan eszközöljük és arra törekszünk, hogy nagy becsű megrendelőinket szokatlan különlegességekkel lepjük meg.

Oriási választéku, legjobb szövetminta gyűjteményünket kívánatra (vidékre bérmentve) készséggel megküldjük.

Írántunk eddig tanúsított kegyes pártfogásukba ajánlva magunkat, minél számottevőbb megrendeléseket kérve, a legszolgálattevőbb tisztelettel

Özv. Ring Marie és Veje

női ruha varrótermei,
DEBRECEN, Batthány-u. 1. — Telefon 442.

Fix fizetés és magas jutalek mellett keres ügyes ügynököket sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására:

Lészay és Társa
bank és sorsjáték üzlet
Budapest, VI. Gyár-utca 48.

Új kenyérsütőde.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy még Debreczenben nem létezett, tisztán készült

valódi komlós házi

KENYÉRSÜTŐ-dét

nyitottunk. Külföldi tapasztalataink, melyeket Bulgária, Fiume, Románia, Bukarest, s több nagyobb városokban szerestünk, főtörékvésünk oda fog irányulni, hogy Debreczen város n. é. közönségét, a legkitünőbb és tisztán készített komlós házi kenyérral szolgáljunk ki, melyet

kilogrammonként 10 krajcárért árusítunk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel:

Sztoján Nikolics, Luba Gyorgyovics.

Üzletvezető:

Maroscher János.

Sütőde: **Csap-utca 22. szám.**

Elárusítóhely:

Dégenfeld-téri sátor 35. szám, 4. sor.

Az iskolai év

kezdetevel ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe.

Fü- és Leány fehérneműk, Paplanok, Matraczok, Ágyterítők, Ingek, Gallérok, Kézeltők, Zsebkendők, Nyakkendők, Esernyők, Pamut- és Gyapju takarók

nagy választékban, olcsó szabott árakban.

Szabó Lajos Fiai

Debrecen,

Divat-, vászon- és szőnyegáruház.

717—905. sz.

Árverési hirdetmény.

A f. évi makkoltatási és téli legeltetés tárgyában.

Alólist uradalmi Erdőhivatal hözhírré teszi, hogy az összes erdőkből mintegy 80 ezer kataszt. hold makkoltatásra kedvező vízben bővelkedő uradalmi tölgy, cser és bükk erdőségeiben termett makk ésezzel kapcsolatos téli legeltetés az Erdőhivatal hivatalos helyiségében (Belényesi udvari épület) folyó éviszeptember hó 11-én d. e. 9 órakor nyilvános szóbeli árverésen az árverési jegyzőkönyv és szerződési feltételek mellett a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Miről venni szándékozók oly megjegyzéssel értesítotnek, hogy az árverési és szerződési feltételek, valamint az egyes erdők becslési, illetve kikiáltási árai alólist Erdőhivatalnál megtekinthetők.

Belényes, 1905. évi augusztus hó 26-án.

A nagyváradí gör. kath. püspökségét
uradalmi Erdőhivatal

1375

DEUTSCH LAJOS

Piac-utca 38. sz. alatti fűszerkereskedésben

korpa

s legjutányosabb napi árban kapható.

2310

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét mélyen leszállított árakon árusítjuk el.

Brüsszeli szőnyegeinket

igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr.-ért kaphatók.

Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajból

tetemesen leszállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart. 1386

Szabó Lajos Fiai cégnél
Debreczen.

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

vizvezeték, légszesz, fürdőberendezés, clozettek, csatornázás, szivattyúk, lég-és gázmotok

felszerelését a legnagyobb pontossággal készíték.

Elvállalok minden e szakmába vágó új berendezéseket, szakértelmi kivitelben jótállás mellett.

Elfogadok javításokat és átalakításokat.

A n. é. közönség pártfogását kérve, tisztelettel

MÁTÉ JÁNOS,

vállalkozó, Péterfia-u. 19. szám. Telefon 321. sz.

Legjobb bajuszsdóró a híres debreceni

„CIVIS“ bajuszpedrő.

Nem tépl. jól összeragla s nőteti a bajuszt.

== I doboz ára 40 fillér. ==

Készítője s főraktára:

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertára
DEBRECZEN, A VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 krajcár, 8 fillér.

Levélben tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg be-
küldetik.

* Apró hirdetések előre fizetendők. *

Levelezés.

MELYIK özvegnő, esetleg hajdon volna hajlandó özv. hivatalnok és üzlet tulajdonossal közös háztartásra lépni, az irjon teljes című levelet a Hatvan-utcai fiók postára postrestant Kereskedő címen. Titoktartás biztosítva. 2286

LILIOM levele van a ktadóban.

Ajánlat.

EGY butorozott szoba kiadó Nap-u. 14. 2273

KÖLCSEY-u. november 1-től egy két szobás lakás nagy előszobával, mely szobának is használható, igen jutányosan kiadó. Cím a kiadóban. 2289

ISKOLAI tanulók teljes ellátásra felvételtnek. Szent-Anna-u. 30. sz. második ajtó. 2285

TELJES ellátásra felvétetik egy felső gymnasiumi tanuló tanári családhoz. Arany János-utca 43. 2270

NEVELŐNŐMEK ajánljuk szeptember 1-től egész iskolai évre helyben vagy Debrecenhez közeli vidékre — uri házhoz egy-két tíu vagy leány gyermek mellé, egy keresztény, kellemes külsejű barna, művelt úriasszony több évi tapasztalattal és kitűnő bizonyítványokkal. — Tanít elemi vagy polgári iskolai tananyagot, németnyelvet, szép kézi munkát és zongorát. Mindenütt a legnagyobb elismeréssel vizsgáztatott. Bővebbet levelezés útján. Szíves megkereséseket B. J. jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 2288

Kereslet.

TANULÓ felvétetik Kontsek Géza fűszerkeres-
Redésébe, ki legalább 3-4 gymnasiumot
végzett. 2287

Őszi vetésre

Szöszös vagy

Homoki búkkönyv,
Tarló répát

Luczernát ajánl

a legolcsóbb napi árban

Kontsek Géza

magkereskedése 1325

Debrecen, Kossuth-utca.

Értesítés.

Tisztelettel hozom nagyrabecsült tanítványaim, valamint a nagyközöniség b. tudomására, hogy

től

nyelvkursusaimat

és pedig a német, angol és francia nyelvek társalgási és irodalmi ré-
széből

1905. szeptember hó 15-ikén

nyitom meg. — Beiratkozások és mindennemű felvilágosítások céljából sziveskedjenek régi helyiségünkbe (Simaffy-u. 42. sz.) fáradni holott naponta délelőtt 11-12-ig és délután 5-6 tartjuk hivatalos óráinkat.

Szabályzatainkat különben ingyen és bérmentve küldöm meg bárkinek

2255 Alázatos tisztelettel:

Mr. M. ROSE nyelvtanár.

„Agrária erőtakarmánygyár”

részvénytársaság vezérképviselőisége
HORVÁTH GUSZTÁV, Debrecen, Csapó-u. 11.

„Kisbér” onkererő takarmány sertésüzle-
lésre, göbly hízalásra, tehénészethez, lá-
1229 takarmányozásra és Melasse

a legelőnyösebb árák és fel-
tételek mellett kaphatók.

Kevésbé használt butor eladó.

Cim a kiadóban.

PARÁDI

ÁSVÁNY-VIZ

kiváló gyógy és borviz.

Főraktár Debreczenben: CSANAK JÓZSEFNÉL.

Kapható ezenkívül minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1251

30 év óta áll fenn!

Alapítva 1875-ben.

30 év óta áll fenn!

KATZ HERMANN

Férfi-, fiu- és gyermek-ruha
ÁRUHÁZA.

Készen és mérték szerint.

DEBRECZEN, Placz-utca 43. szám. — (Dréher sörcsarnok mellett.)

A most bekövetkező őszi és téli idényre, valóban meglepő nyújtok, legújabb divatu, saját készítményű férfi öltönyökben, úgy mérték szerint, mint készen.

Gyermek és fiu öltönyök rendkívül gazdag választékban, bámulatos olcsó árban!

Az uri gyermekvilág részére egy mérték utáni osztályt rendeztem be és a megrendeléseket meglepő olcsón teljesítem.

A 30 éves fennállás a legkésebb bizonyíték ezen nagy és legjobb hírnévű férfiruha cég soliditásának és versenyképességének.

Az eddig tanusított b. bizalmat továbbra is kérve, kiváló tisztelettel
1379 KATZ HERMANN.

ZALAI MÁRK tanár

könyvviteli, szépirási és idegen nyelvi tanfolyama felnőttek számára.

Lelkem lelkével tanítottam 30 éven át a debreceni keresked. akadémián tanítványaim szeretete, szülei tisztelete, társadalmi és miniszteri elismerés mellett. És még most sincs senki, aki gazdag élettapasztalatom gyakorlati módszerénél fáradhatatlan buzgalmanál fogva nálamnál lelkesebben, sikeresebben tanítana.

3 hó alatt mindenki az előismeretek tekintetbe vétele nélkül mérlegképes könyvvezetővé képezheti ki magát. — 3 hó alatt mindenki megtanulhat folyékonyan németül társalogni és hibátlanul írni. — 3 hó alatt mindenki elsajátíthatja a szép- és díszírást, a levelezést és a gyorsírást.

Aki e kedvező alkalmat elmulasztja, hogy munkaképességét fejlessze, intelligenciáját növelje, saját életérdeke ellen követ el mulasztást. Tudatlanság, ügyetlenség, éhhetetlenség a legnagyobb szoren csétlenség. Hálgyoggal testi lelki szemünkön béklyóval kezünkön, lábunkon, sikertelen, áldatlan minden munkánk.

A tanfolyam kezdetét veszi szeptember hó 5-én.
Beiratások napota 11-1-ig a tanteremben. városi bérplota baloldán III. kapu 2. emelet. Tandlj 40 korona. Van nappali és esti tanfolyam. Külön csoportoknak kivánságai figyelembe vétetnek.
1377